

**ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA
KANTONA SARAJEVO**

**Izvještaj o poslovanju Kantonalnog javnog komunalnog
preduzeća GRAS u 2023. godini**

Sarajevo, juli/srpanj 2024. godine

ZAVOD ZA PLANIRANJE RAZVOJA KANTONA SARAJEVO
www.zavodzpr-sa.ba

Direktor:

Faruk Muharemović, Mr.dipl.ing.arh.

Koordinacija i obrada:

SEKTOR ZA PLANIRANJE DRUŠTVENO-EKONOMSKOG RAZVOJA

e-mail: ecc_sektor@zavodzpr-sa.ba

Pomoćnik direktora za planiranje društveno ekonomskog razvoja:

Ermina Čatić, dipl. ecc.

Šef službe za istraživanje i strateško planiranje:

Emina Kašmo , dipl.ecc.

Priprema i obrada:

Amsal Sobo MA ecc.

Edin Trgo, elektrotehničar elektronike

S A D R Ź A J

Uvod.....	3
1. Finansijski rezultati poslovanja.....	4
1.1. Ukupni prihodi.....	6
1.2. Ukupni rashodi	9
1.3. Gubitak	13
2. Sredstva budžeta	16
3. Investicije.....	17
4. Elementi bilansa stanja	18
5. Zaposlenost i plaće.....	23
6. Izvedeni pokazatelji poslovanja.....	27
Rezime	30

Uvod

Prema Programu rada Zavoda za planiranje razvoja Kantona Sarajevo za 2023. godinu urađen je Izvještaj o poslovanju KJKP GRAS, d.o.o. (u daljem tekstu).

Cilj Izvještaja je da se osnivač upozna, kontinuirano prati poslovanje Preduzeća i preduzima određene mjere.

Materijal je strukturiran tako da pored uvoda i rezimea sadrži: finansijske rezultate poslovanja, cijene prevoznih usluga, sredstva budžeta, investicije, elemente bilansa stanja, zaposlenost i plaće i izvedene pokazatelje.

Materijal sadrži i Aneks o pokazateljima poslovanja i izvedenim pokazateljima za KJKP GRAS i za sva javna komunalna preduzeća Kantona Sarajevo.

U Izvještaju je posebno akcentiran ostvareni finansijski rezultat-gubitak (problemi, uzroci i struktura).

U cilju potpunijeg sagledavanja poslovanja KJKP GRAS pokazatelji su komparirani sa pokazateljima ostvarenim na kraju 2023. godine. Pored podataka za KJKP GRAS dati su podaci i za ostala kantonalna javna komunalna preduzeća (Vodovod i kanalizacija, Sarajevogas, Toplane, Rad, Park, Pokop, Tržnice i pijace) i javna komunalna preduzeća (Vodostan, Komunalac i Trnovo) u cilju cjelovitog sagledavanja njihovog poslovanja.

U pripremi Informacije korišteni su materijali KJKP GRAS-a:

- Izvještaj o poslovanju preduzeća u 2023. godini (nije dostavljen)
- Bilans uspjeha preduzeća za 1.01- 31.12.2023. godine
- Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2023. godine
- Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički anex godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2023. godinu)
- Godišnji izvještaj o investicijama za 2023. godinu (Obrazac INV – 01)
- Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2023. godinu
- Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)
- Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme praznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK. Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.
- Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu
- Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja.

1. Finansijski rezultati poslovanja

U 2023. godini ekonomsko-financijska pozicija KJKP GRAS-a složena je kao i u prethodnoj godini. Naime, nastavljen je trend poslovanja u teškim uslovima i dodatnim ograničavajućim faktorima prije svega sa stanovišta finansijske nelikvidnosti (izvršenja dospjelih obaveza iz ranijeg perioda), nedovoljnog ulaganja u održavanje kapaciteta i obnovu voznog parka, što je uslovalo pad kvaliteta usluga, uspostavljanja adekvatnog tarifnog sistema, smanjenja faktora radne snage itd. Javni prevoz nije riješen sistemski, te je već duži niz godina ugrožena funkcija Preduzeća. Osnovni problem je nedovoljan nivo ostvarenih prihoda za pokriće troškova tekućeg poslovanja.

U toku 2023. godine pređeno je 5.168,61 miliona km što je za 6 % manje nego u 2022. godini. Vozni park broji 291 voznu jedinicu što je povećano za 9 vozni jedinica u odnosu na 2022. godinu, obzirom da jedno vozilo nije zaprimljeno radi par tehničkih nedostataka.

U toku 2023. godine Ministarstvo saobraćaja KS realizovalo je nabavku dodatnih 10 novih trolejbusa BKM 43300D (Projekat obnove voznog parka, sredstva obezbjeđena putem EBRD kredita i EIB banke – nabavljeno ukupno 25 novih trolejbusa u periodu 2022-2023 g.). Prosječna starost trolejbuskih vozila u vlasništvu GRAS-a je 31 godina i 8 mjeseci, s tim da nisu uključena nova trolejbuska vozila koja su registrovana na Ministarstvo saobraćaja KS.

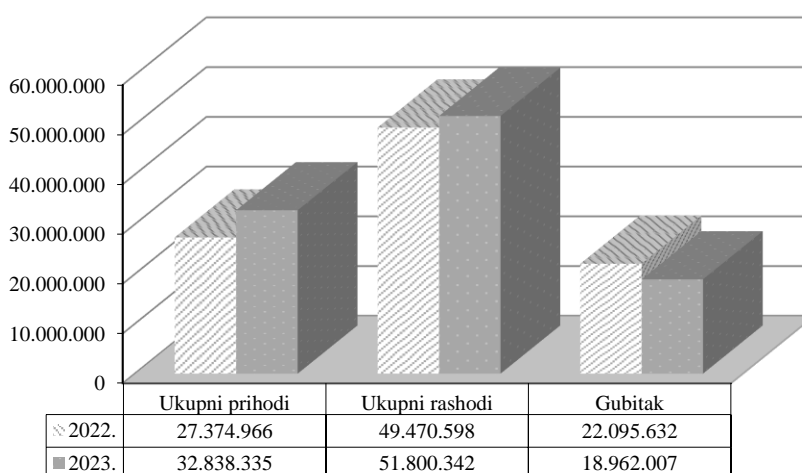
Prosječna starost vozila KJKP GRAS je iznad prosječne starosti vozila u zemljama okruženja, što znatno povećava troškove održavanja i troškove energenata te smanjuje pouzdanost vozila.

U 2023. godini KJKP GRAS ostvario je **ukupne prihode** u iznosu **32.838.335 KM**, što je za 20,0% više od ostvarenih ukupnih prihoda u 2022. godini.

Ukupni rashodi u 2023. godini iznose **51.800.342 KM** te su povećani za 4,7%, u odnosu na ostvarene rashode u prethodnoj godini.

U 2023. godini ostvaren je **gubitak** u iznosu od **18.962.007 KM** i manji je za 14,2 % u odnosu na ostvareni u 2022. godini.

Graf 1. Finansijski rezultati poslovanja KJKP GRAS

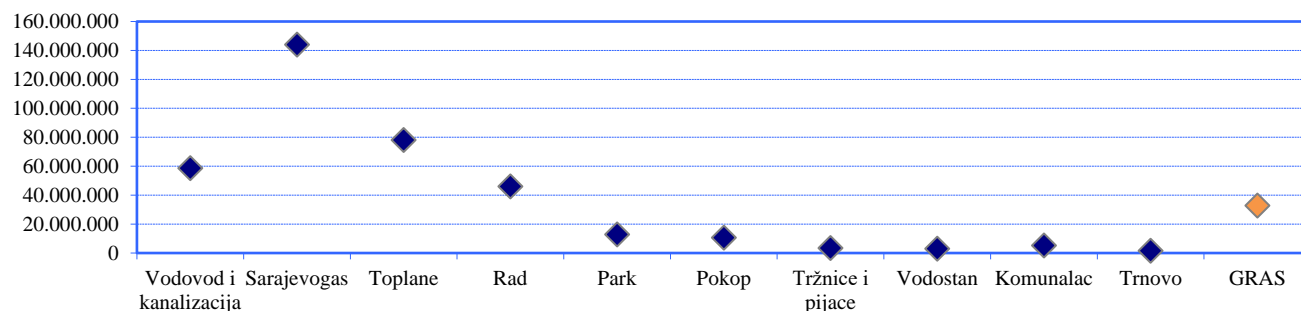

Podaci o prihodu, rashodu, gubitku i dobiti za sva javna komunalna preduzeća data su narednoj tabeli.

Tabela 1. Osnovni finansijski rezultati poslovanja KJKP i JKP u KM

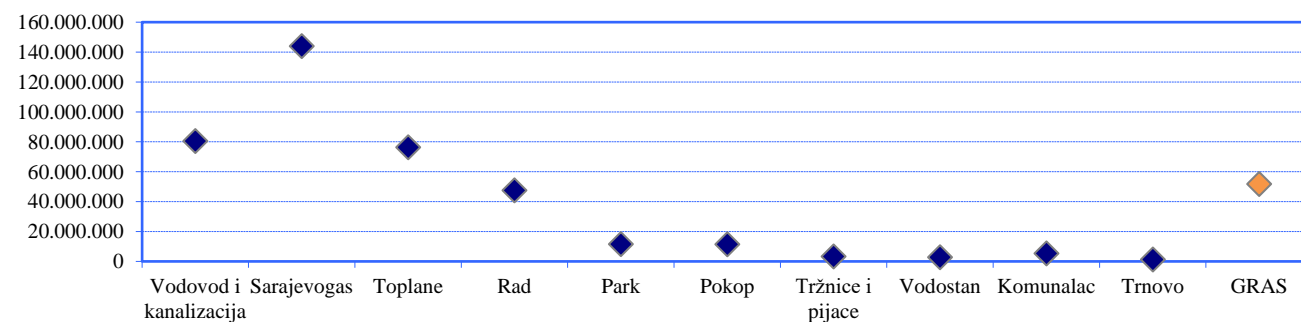
R. Br.	KJKP i JKP	Godina	Ukupni prihodi	Indeks 2023/2022	Ukupni rashodi	Indeks 2023/2022	Dobit u poslovanju	Indeks 2023/2022	Neto dobit	Indeks 2023/2022	Gubitak	Indeks 2023/2022
1.	Vodovod i kanalizacija	2023.	58.587.228	100,3	80.533.232	107,6					21.946.004	133,4
		2022.	58.419.864		74.872.570						16.452.706	
2.	Sarajevogas	2023.	144.068.754	100,9	143.966.855	100,9	101.899	131,0	101.899	131,0		
		2022.	142.763.314		142.685.506		77.808		77.808			
3.	Toplane	2023.	78.081.715	101,5	76.350.838	104,9	1.730.877	42,3	1.303.937	37,8		
		2022.	76.894.550		72.805.052		4.089.498		3.451.381			
4.	Rad	2023.	45.973.948	104,1	47.595.085	108,4					1.621.137	
		2022.	44.167.562		43.916.251		251.311		18.473			
5.	Park	2023.	12.870.239	98,4	11.556.880	105,4	1.313.359	62,0	1.116.877	53,1		
		2022.	13.084.774		10.966.175		2.118.599		2.102.403			
6.	Pokop	2023.	10.616.280	93,7	11.464.657	105,2					848.377	
		2022.	11.325.589		10.902.416		423.173		390.870			
7.	Tržnice i pijace	2023.	3.413.082	99,1	3.397.378	101,3	15.704	17,4	10.026	152,2		
		2022.	3.443.746		3.353.644		90.102		6.587			
8.	Vodostan	2023.	3.004.980	104,0	2.773.581	98,4	231.399	324,2	206.395	324,6		
		2022.	2.890.088		2.818.723		71.365		63.588			
9.	Komunalac	2023.	5.204.634	93,6	5.414.340	96,0					209.706	260,5
		2022.	5.561.661		5.642.160						80.499	
10.	Trnovo	2023.	1.568.486	130,3	1.359.188	132,0	209.298	120,2	185.886	120,8		
		2022.	1.203.581		1.029.460		174.121		153.930			
Ukupno		2023.	363.389.346	101,0	384.412.034	104,2	3.602.536	49,4	2.925.020	46,7	24.625.224	148,9
		2022.	359.754.729		368.991.957		7.295.977		6.265.040		16.533.205	
11.	GRAS	2023.	32.838.335	120,0	51.800.342	104,7					18.962.007	85,8
		2022.	27.374.966		49.470.598						22.095.632	

Graf 2. Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)

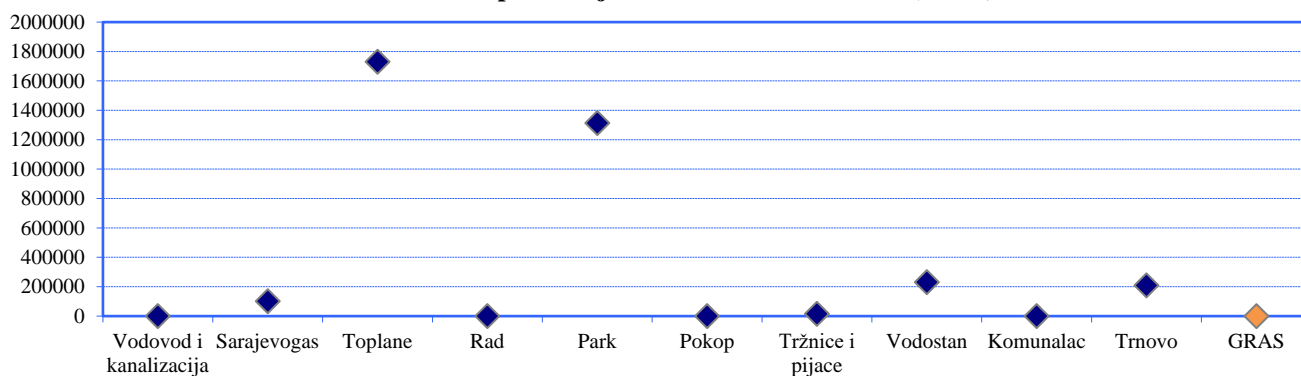

Prema visini ostvarenog ukupnog prihoda u 2023. godini KJKP GRAS ima rang 5 iza KJKP Sarajevogasa, KJKP Toplana, KJKP Vodovod i kanalizacija i KJKP Rad.

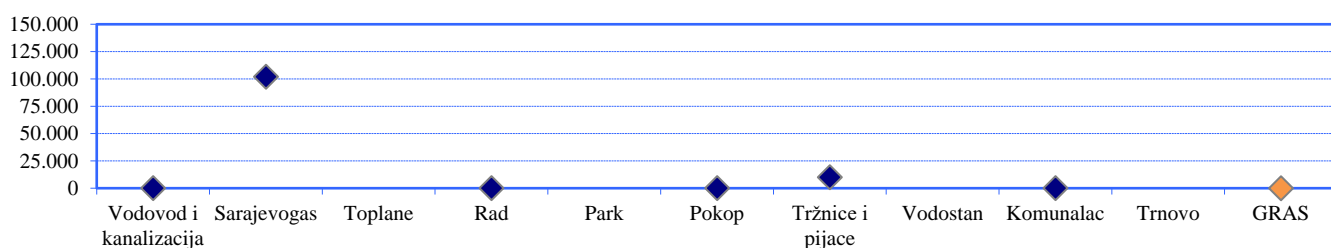
Graf 3. Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)

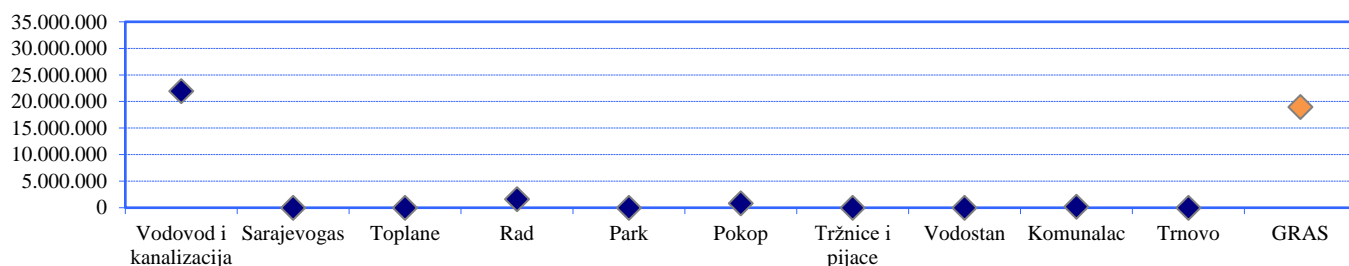
Graf 4. Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)

Graf 5. Neto dobit po KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)

Graf 6. Gubitak KJKP-a i JKP u 2023. (u KM)

Ukupni rashodi pozicioniraju Preduzeće na rang 4 iza KJKP Sarajevogas, Vodovod i kanalizacija i Toplane. Prema visini gubitka preduzeće je na rang 2, dok najveće gubitke ostvaruje KJKP Vodovod i kanalizacija.

1.1. Ukupni prihodi

U 2023. godini ostvareni ukupni prihodi preduzeća su 32.838.335 KM i veći su za 20,0 % u odnosu na 2022. godinu. Prihod od osnovne aktivnosti je veći za 15,2% u odnosu na ostvareni u 2022. godini. U strukturi formiranja ukupnog prihoda preduzeća u 2023. godini prihodi od osnovne aktivnosti učestvuju sa 81,6%.

Pored prihoda osnovne djelatnosti (prevoz putnika) ostvareni su i prihodi od usluga trećim licima od 554.716 KM, koji su u odnosu na 2022. godinu povećani za 10,0%. Ukupni prihodi od prevoza putnika sa subvencijama iznose 26.251.145 KM i veći su za 15,3% u odnosu na prethodnu godinu. U strukturi ukupnog prihoda od prevoza putnika, prihod od pojedinačnih karata je ostvaren u iznosu od 5.236.981 KM i veći je za 7,8% od prodaje ostvarene tokom 2022. godine.

Prihodi od mjesečnih i višemjesečnih karata koje plaćaju putnici bez subvencije ostvareni su u iznosu od 5.126.807 KM i veći je za 27,1%.

Prihodi od subvencija iznose 15.887.447 KM i povećani su za 15,3% u odnosu na prethodnu godinu.

U strukturi ukupnog prihoda od prevoza putnika, učešće prihoda od pojedinačnih karata je 19,9%, prihodi od mjesečnih karata čine 18,0%, prihodi od višemjesečnih i godišnjih karata učestvuju sa 1,6%, a prihodi od subvencija čine 60,5%, što dovoljno govori o veoma nepovoljnom odnosu posebno kada se radi o mjesečnim prevoznim kartama.

Prihodi od finansiranja su smanjeni za 52,0% u odnosu na 2022. godinu, a u ukupnom prihodu preduzeća učestvuju sa 0,1%. Ostali prihodi povećani su za 46,9 % u odnosu na 2022. godinu, a u ukupnom prihodu preduzeća učestvuju sa 15,0%.

KJKP Sarajevogas, KJKP Toplane, KJKP Vodovod i kanalizacija i KJKP Rad ostvaruju veći prihod od KJKP GRAS-a.

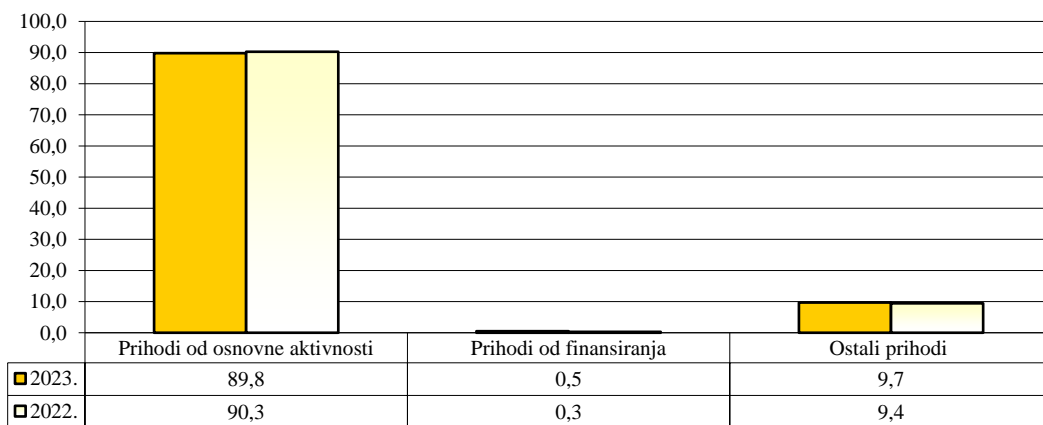
Tabela 2. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u KM

R. Br.	KJKP i JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Indeks <u>2023</u> / <u>2022</u>	Prihodi od finansiranja	Indeks <u>2023</u> / <u>2022</u>	Ostali prihodi	Indeks <u>2023</u> / <u>2022</u>	Ukupni prihodi	Indeks <u>2023</u> / <u>2022</u>
1.	Vodovod i kanalizacija	2023.	53.262.983	100,8	554.427	118,1	4.769.818	92,9	58.587.228	100,3
		2022.	52.816.608		469.406		5.133.850		58.419.864	
2.	Sarajevogas	2023.	141.125.108	99,6	216.504	1.830,9	2.727.142	257,9	144.068.754	100,9
		2022.	141.693.992		11.825		1.057.497		142.763.314	
3.	Toplane	2023.	68.474.690	101,7	606.771	325,3	9.000.254	96,0	78.081.715	101,5
		2022.	67.334.343		186.516		9.373.691		76.894.550	
4.	Rad	2023.	33.834.449	107,0	418.991	115,4	11.720.508	96,3	45.973.948	104,1
		2022.	31.630.522		363.190		12.173.850		44.167.562	
5.	Park	2023.	8.703.459	87,2	5.974	269,0	4.160.806	134,1	12.870.239	98,4
		2022.	9.980.639		2.221		3.101.914		13.084.774	
6.	Pokop	2023.	9.085.247	102,5	119	517,4	1.530.914	62,2	10.616.280	93,7
		2022.	8.865.434		23		2.460.132		11.325.589	
7.	Tržnice i pijace	2023.	3.412.051	99,3	1.031	91,0			3.413.082	99,1
		2022.	3.436.026		1.133		6.587		3.443.746	
8.	Vodostan	2023.	2.865.976	100,2			139.004	464,6	3.004.980	104,0
		2022.	2.860.167				29.921		2.890.088	
9.	Komunalac	2023.	4.783.255	86,9	130	25,3	421.249	772,7	5.204.634	93,6
		2022.	5.506.634		513		54.514		5.561.661	
10.	Trnovo	2023.	863.425	142,0	10	66,7	705.051	118,4	1.568.486	130,3
		2022.	608.199		15		595.367		1.203.581	
	Ukupno	2023.	326.410.643	100,5	1.803.957	174,3	35.174.746	103,5	363.389.346	101,0
		2022.	324.732.564		1.034.842		33.987.323		359.754.729	
11.	GRAS	2023.	26.805.861	115,2	19.257	48,0	6.032.474	146,9	32.838.335	120,0
		2022.	23.268.700		40.142		4.106.266		27.374.966	

Tabela 3. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u %

R.Br.	KJKP i JKP	Godina	Prihodi od osnovne aktivnosti	Prihodi od finansiranja	Ostali prihodi	Ukupni prihodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2023.	90,9	0,9	8,1	100,0
		2022.	90,4	0,8	8,8	100,0
2.	Sarajevogas	2023.	98,0	0,2	1,9	100,0
		2022.	99,3		0,7	100,0
3.	Toplane	2023.	87,7	0,8	11,5	100,0
		2022.	87,6	0,2	12,2	100,0
4.	Rad	2023.	73,6	0,9	25,5	100,0
		2022.	71,6	0,8	27,6	100,0
5.	Park	2023.	67,6		32,3	100,0
		2022.	76,3		23,7	100,0
6.	Pokop	2023.	85,6		14,4	100,0
		2022.	78,3		21,7	100,0
7.	Tržnice i pijace	2023.	100,0			100,0
		2022.	99,8		0,2	100,0
8.	Vodostan	2023.	95,4		4,6	100,0
		2022.	99,0		1,0	100,0
9.	Komunalac	2023.	91,9		8,1	100,0
		2022.	99,0		1,0	100,0
10.	Trnovo	2023.	55,0		45,0	100,0
		2022.	50,5		49,5	100,0
	Ukupno	2023.	89,8	0,5	9,7	100,0
		2022.	90,3	0,3	9,4	100,0
11.	GRAS	2023.	81,6	0,1	18,4	100,0
		2022.	85,0	0,1	15,0	100,0

Graf 7. Ukupni prihodi JKP – struktura u %

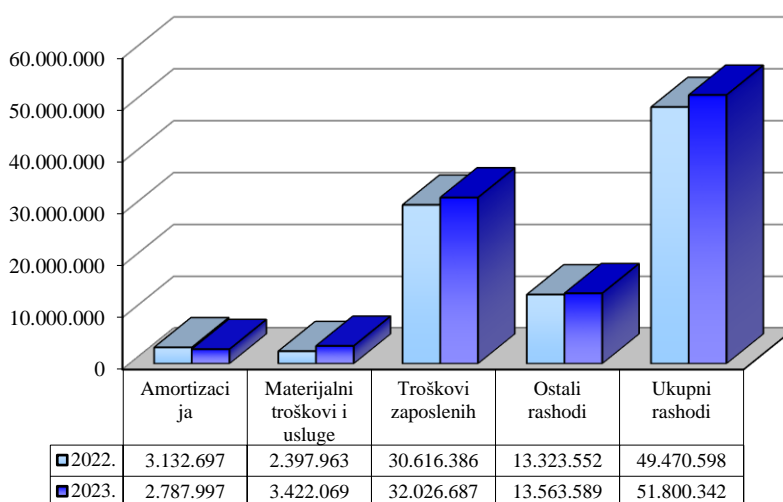

1.2. Ukupni rashodi

Ukupni rashodi preduzeća u 2023. godini iznosili su 51.800.342 KM i u odnosu na 2022. godinu povećani su za 4,7%.

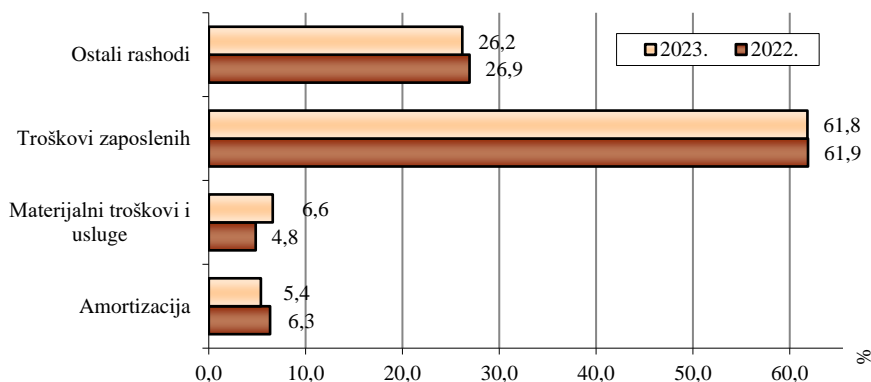
Struktura formiranja ukupnih rashoda (nominalno) preduzeća data je na Grafu 8.

Graf 8. Struktura rashoda KJKP GRAS, u KM

U 2023. godini u strukturi formiranja ukupnih rashoda materijalni troškovi i usluge sa troškovima amortizacije učestvuju sa 12 %, troškovi zaposlenih učestvuju sa 61,8% i svi ostali troškovi i rashodi sa 26,2%. (Graf 9.)

Graf 9. Struktura rashoda KJKP GRAS, u %

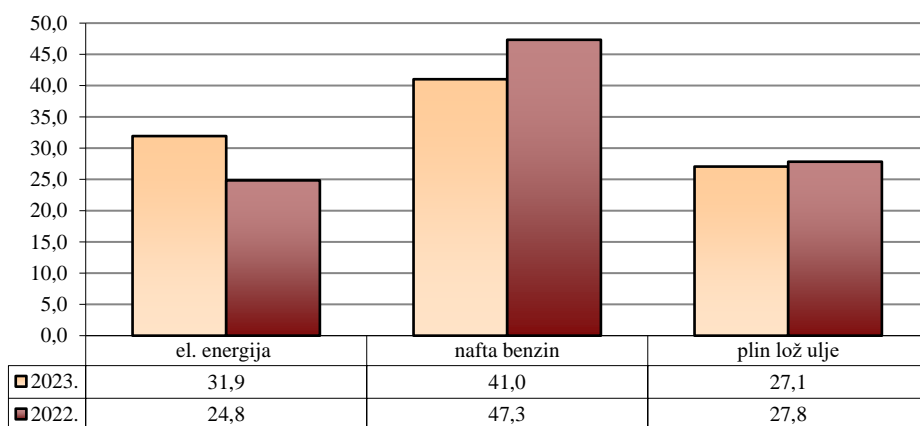

Troškovi sirovina, materijala, i rezervnih dijelova iznose 1.349.845.KM i veći su za 24,5% u odnosu na 2022. godinu.

Ukupni troškovi energije u 2023. godini iznose 5.296.387 KM i manji su za 13,1% u odnosu na 2022. godinu. Troškovi električne energije iznose 1.691.023 KM i povećani su za 11,7%, troškovi goriva, ulja i maziva iznose 2.172.690 KM i manji su za 24,7%, kao i troškovi plina koji su manji za 15,5 % u odnosu na 2022. godinu, a iznose 1.432.675.

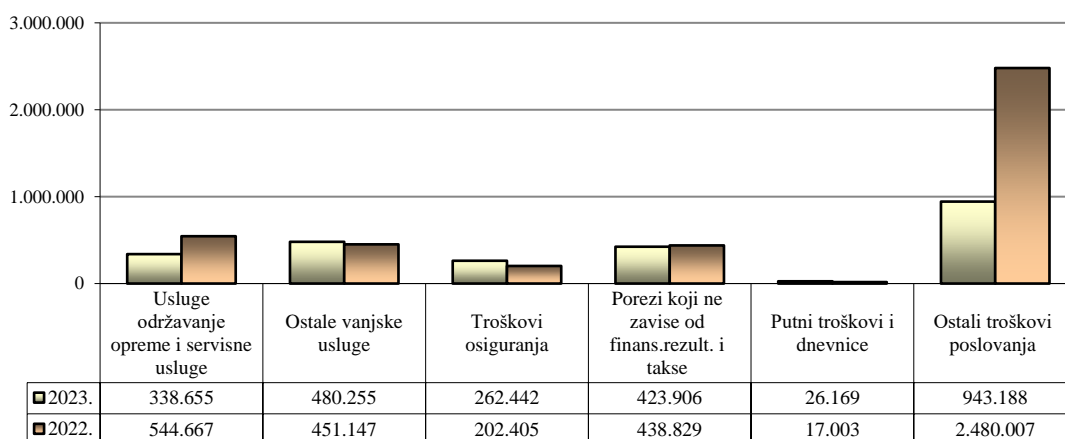
Učešće pojedinih troškova energije i dato je na Grafu 10.

Graf 10. Struktura troškova energije u %

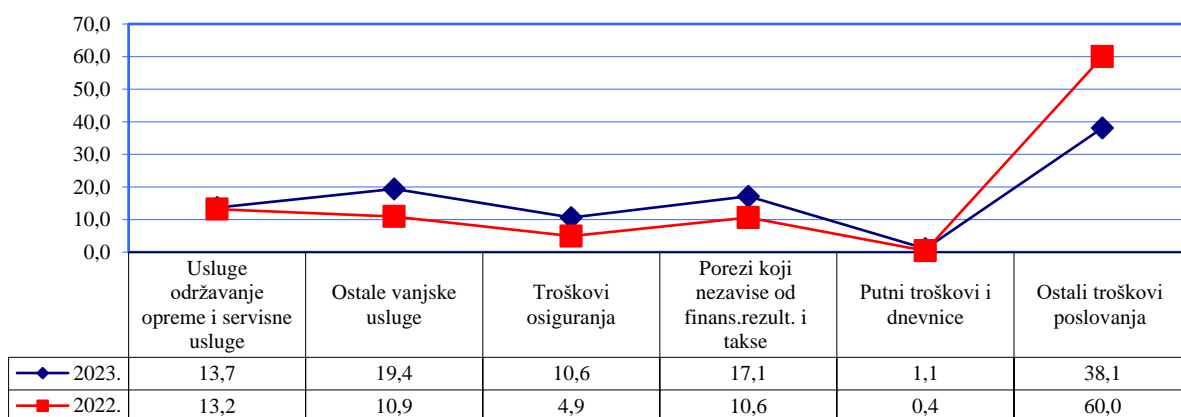

Svi ostali troškovi sa proizvodnim uslugama i neproizvodnim uslugama, porezi i drugo iznose 2.474.615 KM, smanjeni su za 40,1 % u odnosu na 2022. godinu. Troškovi ovih usluga dati su na Grafu 11. Troškovi proizvodnih usluga su 1.008.925 KM, a nematerijalni troškovi koji obuhvataju neproizvodne usluge i druge nematerijalne troškove su 1.509.180 KM.

Graf 11. Troškovi usluga KJKP GRAS, u KM

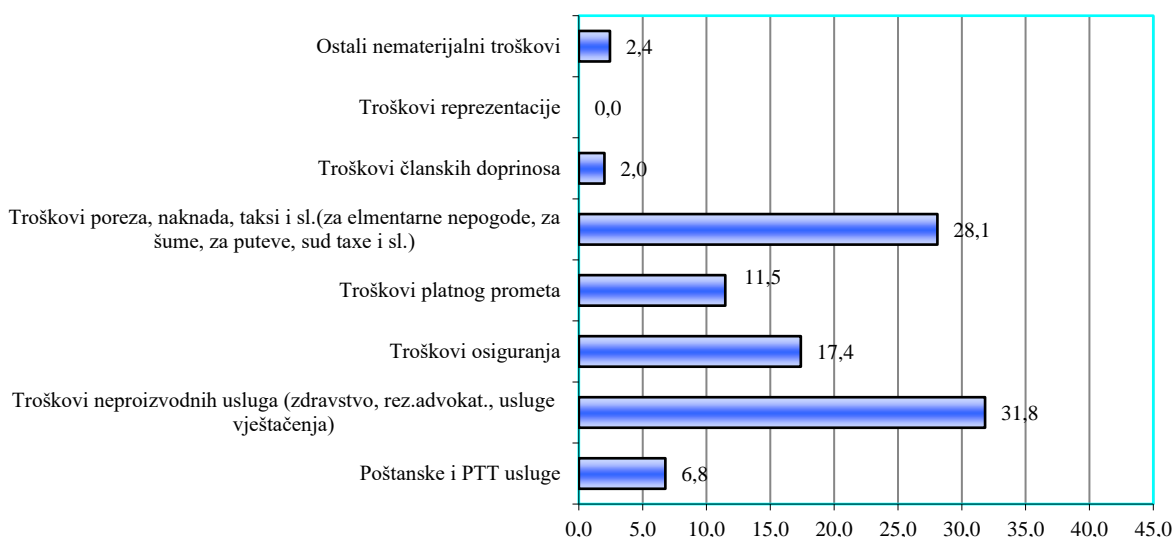

Graf 12. Struktura troškova usluga KJKP GRAS, u %

U strukturi formiranja troškova usluga, 31,8% su troškovi neproizvodnih usluga (zdravstvo, rez.advokat., usluge vještačenja), 28,1% su troškovi poreza, naknada, taksi i sl. (za elementarne nepogode, za šume, za puteve, sudske takse i sl.).

Graf 13. Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %

U 2023. godini ostvarena amortizacija iznosila je 2.787.997 KM i manja je za 11,0% u odnosu na 2022. godinu. Amortizacija je obračunata po linearnoj metodi na osnovu pojedinačnog otpisa.

Ukupni troškovi zaposlenih u 2023. godini iznose 32.026.687 KM i veći su za 4,6% u odnosu 2022. godinu. Troškovi zaposlenih obuhvataju plaće i naknade neto plaća, poreze i doprinose na plaće i naknade plaća i kategoriju ostalih troškova zaposlenih.

Detaljna struktura ukupnih rashoda Preduzeća data je u Tabeli 4.

Tabela 4. Struktura ukupnih rashoda

Struktura rashoda	Iznos u KM		Indeks 2023 2022	Učešće u %	
	2023	2022		2023	2022
1. Troškovi sir. mat. rez. dje.	1.349.845	1.084.632	124,5	2,61	2,19
2. Troškovi sitnog inventara i auto guma	583.044	287.370	202,9	1,13	0,58
3. Troškovi energije (ukupno)	5.296.387	6.092.789	86,9	10,22	12,32
el. energija	1.691.023	1.513.447	111,7	3,26	3,06
nafta-gorivo	2.172.690	2.883.840	75,3	4,19	5,83
plin-grijanje	1.432.675	1.695.502	84,5	2,77	3,43
4. Amortizacija	2.787.997	3.132.697	89,0	5,38	6,33
5. Plate i naknade plata	27.641.074	26.267.463	105,2	53,36	53,10
6. Ostali troškovi zaposlenih radnika (topl. obr., regres i dr.)	4.023.092	4.154.587	96,8	7,77	8,40
7. Izdaci za ostala materijalna prava zaposlenih Usluge održavanje kapaciteta	362.521	194.336	186,5	0,70	0,39
8. Usluge održavanje opreme i servisne usluge	338.655	544.667	62,2	0,65	1,10
9. Ostale vanjske usluge	480.255	451.147	106,5	0,93	0,91
10. Troškovi osiguranja	262.442	202.405	129,7	0,51	0,41
11. Porezi koji ne zavise od finans.rezult. i takse	423.906	438.829	96,6	0,82	0,89
12. Putni troškovi i dnevnice	26.169	17.003	153,9	0,05	0,03
13. Ostali troškovi poslovanja	943.188	2.480.007	38,0	1,82	5,01
14. Troškovi rezervisanja	2.000.010	17.100	11696,0	3,86	0,03
15. Nabavna vrijednost prodane robe	169.947	3.035	5599,6	0,33	0,01
16. Rashodi finansiranja	4.168.622	3.695.805	112,8	8,05	7,47
17. Ostali rashodi	943.188	406.726	231,9	1,82	0,82
Ukupni rashodi	51.800.342	49.470.598	104,7	100,00	100,00

Tabela 5. Ukupni rashodi KJKP i JKP-nominalna struktura u KM

R. Br.	KJKP i JKP	Godina	Amortizacija	Indeks 2023 2022	Materijalni troškovi i usluge	Indeks 2023 2022	Troškovi zaposlenih	Indeks 2023 2022	Ostali rashodi	Indeks 2023 2022	Ukupni rashodi	Indeks 2023 2022
1.	Vodovod i kanalizacija	2023.	24.930.699	101,8	22.131.606	114,7	26.401.019	112,8	7.069.908	91,8	80.533.232	107,6
		2022.	24.479.140		19.296.571		23.399.138		7.697.721		74.872.570	
2.	Sarajevogas	2023.	5.514.191	92,5	3.488.215	2,9	12.667.649	110,7	122.296.800	2025,1	143.966.855	100,9
		2022.	5.959.972		119.243.833		11.442.582		6.039.119		142.685.506	
3.	Toplane	2023.	2.413.953	91,8	51.308.198	101,8	11.313.440	105,9	11.315.247	124,6	76.350.838	104,9
		2022.	2.630.366		50.406.208		10.687.590		9.080.888		72.805.052	
4.	Rad	2023.	3.065.345	139,9	8.890.991	135,1	27.237.796	111,5	8.400.953	78,4	47.595.085	108,4
		2022.	2.191.758		6.582.351		24.423.082		10.719.060		43.916.251	
5.	Park	2023.	357.872	103,9	1.587.334	171,9	7.686.273	115,4	1.925.401	63,3	11.556.880	105,4
		2022.	344.556		923.444		6.658.482		3.039.693		10.966.175	
6.	Pokop	2023.	1.946.117	103,9	1.366.319	115,6	6.506.179	101,4	1.646.042	114,8	11.464.657	105,2
		2022.	1.872.600		1.182.130		6.414.164		1.433.522		10.902.416	
7.	Tržnice i pijace	2023.	241.291	111,2	347.605	76,7	2.577.216	101,4	231.266	162,2	3.397.378	101,3
		2022.	217.009		453.102		2.540.948		142.585		3.353.644	
8.	Vodostan	2023.	694.213	117,5	722.610	75,1	1.226.105	116,1	130.653	62,2	2.773.581	98,4
		2022.	590.864		961.639		1.056.292		209.928		2.818.723	
9.	Komunalac	2023.	577.098	78,6	1.784.355	84,8	2.734.060	107,6	318.827	121,4	5.414.340	96,0
		2022.	733.935		2.103.743		2.541.894		262.588		5.642.160	
10.	Trnovo	2023.	85.529	105,7	509.775	189,1	583.307	113,7	180.577	108,7	1.359.188	132,0
		2022.	80.911		269.533		512.909		166.107		1.029.460	
	Ukupno	2023.	39.826.308	101,9	92.137.008	45,7	98.933.044	110,3	153.515.674	395,7	384.412.034	104,2
		2022.	39.101.111		201.422.554		89.677.081		38.791.211		368.991.957	
11.	GRAS	2023.	2.787.997	89,0	3.422.069	142,7	32.026.687	104,6	13.563.589	101,8	51.800.342	104,7
		2022.	3.132.697		2.397.963		30.616.386		13.323.552		49.470.598	

Struktura formiranja ukupnih rashoda javnih komunalnih preduzeća data je u Tabeli 5., a učešće pojedinih komponenti u ukupnom rashodu dato je u Tabela 6.

Tabela 6. Ukupni rashodi KJKP i JKP – struktura u %

R. br.	KJKP i JKP	Godina	Amortizacija	Materijalni troškovi i usluge	Troškovi zaposlenih	Ostali rashodi	Ukupni rashodi
1.	Vodovod i kanalizacija	2023.	31,0	27,5	32,8	8,8	100,0
		2022.	32,7	25,8	31,3	10,3	100,0
2.	Sarajevogas	2023.	3,8	2,4	8,8	84,9	100,0
		2022.	4,2	83,6	8,0	4,2	100,0
3.	Toplane	2023.	3,2	67,2	14,8	14,8	100,0
		2022.	3,6	69,2	14,7	12,5	100,0
4.	Rad	2023.	6,4	18,7	57,2	17,7	100,0
		2022.	5,0	15,0	55,6	24,4	100,0
5.	Park	2023.	3,1	13,7	66,5	16,7	100,0
		2022.	3,1	8,4	60,7	27,7	100,0
6.	Pokop	2023.	17,0	11,9	56,7	14,4	100,0
		2022.	17,2	10,8	58,8	13,1	100,0
7.	Tržnice i pijace	2023.	7,1	10,2	75,9	6,8	100,0
		2022.	6,5	13,5	75,8	4,3	100,0
8.	Vodostan	2023.	25,0	26,1	44,2	4,7	100,0
		2022.	21,0	34,1	37,5	7,4	100,0
9.	Komunalac	2023.	10,7	33,0	50,5	5,9	100,0
		2022.	13,0	37,3	45,1	4,7	100,0
10.	Trnovo	2023.	6,3	37,5	42,9	13,3	100,0
		2022.	7,9	26,2	49,8	16,1	100,0
	Ukupno	2023.	10,4	24,0	25,7	39,9	100,0
		2022.	10,6	54,6	24,3	10,5	100,0
11.	GRAS	2023.	5,4	6,6	61,8	26,2	100,0
		2022.	6,3	4,8	61,9	26,9	100,0

U ukupnoj strukturi rashoda kod KJKP GRAS, dominiraju troškovi zaposlenih sa 61,8%, i veći su u odnosu na iste u KJKP i JKP za 36,1%. Struktura ostalih rashoda je 26,2% te je veći od KJKP i JKP za 15,7%, dok su materijalni troškovi i troškovi amortizacije znatno manji u odnosu na KJKP i JKP.

1.3 Gubitak

Preduzeće je u 2023. godini poslovalo s negativnim finansijskim rezultatom - gubitkom u iznosu od 18.962.007 KM, koji je manji za 3.133.625 KM ili za 14,2% u odnosu na 2022. godinu.

U strukturi gubitka tekućeg perioda, učešće od 19,5% odnosi se na gubitak od finansijskih aktivnosti – razliku finansijskih prihoda i finansijskih rashoda u iznosu od 4.149.365 KM.

Gubitak od poslovnih aktivnosti kao razlika poslovnih prihoda i poslovnih rashoda tekućeg perioda, iskazan je u iznosu od 14.812.642 KM i čini 78,1% ukupno iskazanog gubitka perioda (Tabela 7).

Tabela 7. Struktura ostvarenog gubitka

Red br.	Struktura gubitka	Iznos u KM	Učešće u %
1.	Gubitak od poslovne aktivnosti	14.812.642	78,1
2.	Gubitak od finansijske aktivnosti	4.149.365	21,9
3.	Gubitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda		
	Gubitak	18.962.007	100,00

U periodu 01.01.-31.12.2023. godine, u odnosu na isti period 2022. godine, evidentno je slijedeće:

- poslovni prihodi su smanjeni za 3.537.161 KM (ili za 15,2%) dok su poslovni rashodi smanjeni za 3.133.625 KM (ili 14,2%), gubitak od poslovnih aktivnosti manji je za 232.933 KM (ili za 1,5%) u odnosu na prethodnu godinu.
- u posmatranom periodu povećan je gubitak od finansijskih aktivnosti za 493.702 KM (ili za 13,5%)
- u odnosu na prethodnu godinu, u 2023. godini finansijski rashodi su veći za 472.817 KM, dok su finansijski prihodi smanjeni za 20.885 KM.

Preduzeće posluje sa gubitkom počev od 2000. godine. Trend nedovoljno ostvarenih prihoda za pokriće rashoda je nastavljen u poslovanju preduzeća u narednim godinama, a sredstva osnivača za pokriće gubitka¹ nisu se obezbjeđivala redovno niti u dovoljnim iznosima te se gubitak godinama akumulirao. Od 2012. godine preduzeće je po prvi put ušlo u kapitalne gubitke (akumulirani gubitak je dostigao iznos veći od vrijednosti kapitala).

Osnivač je u period 01.01.-31.12.2023. godine, doznačio iz Budžeta sredstva za pokriće akumuliranog gubitka u ukupnom iznosu od 29.296.981 KM. Gubitak iznad visine kapitala je sa 31.12.2023. godine dostigao iznos od 166.192.102 KM. U odnosu na isti dan prethodne godine, smanjen je za 10.334.974 KM (za razliku iskazanog neto gubitka perioda, rezervisanja za tužbe radnika i iznosa sredstava uplaćenih na ime pokrića gubitka).

- Gubitak sa 31.12.2022.	285.293.939	KM
- Pokriće dijela akumuliranog gubitka u 2023. godini	29.296.981	KM
- Akumulirani nepokriveni gubici iz prethodnih perioda (1-2)	255.996.958	KM
- Gubitak trećeg perioda 01.01.-31.12.2023.	18.962.007	KM
- Gubitak sa 31.12.2023. (3+4)	274.958.965	KM

¹ Pokriće gubitka u periodu 2023.godine, u iznosu od

29.296.981 KM

Program sanacije gubitka

Skupština preduzeća (punomoćnik Vlade Kantona Sarajevo) je Odlukom br. 01/2 dana 13.04.2022. godine donijela Program konsolidacije poslovanja za period 2022.-2024. godina. U skladu sa obavezama preuzetim Sporazumom iz oktobra 2021. godine, Budžetom KS za 2023. godinu planirana sredstva za pokriće dijela gubitka.

Ključni problemi, koji su nastali u prethodnom periodu i koji ugrožavaju poslovanje KJKP GRAS te obavljanje komunalne djelatnosti linijskog prevoza putnika u KS koj je od javnog interesa, su definisani i navedeni u Sporazumu o rješavanju problema u poslovanju KJKP „GRAS“ d.o.o. Sarajevo, zaključenim u oktobru 2020. godine između Vlade Kantona Sarajevo i Preduzeća (br.04-11-36498/20).

Vlada KS je dala saglasnost na Program restruktuiranja i zbrinjavanja viška uposlenih u 2024. te će Budžetom obezbjediti sredstva za uplatu dužnih obaveza za PIO i uvezivanje staža za 46 radnika koji u 2024. godini stiču pravo na penzionisanje po osnovu staža.

Budžetom Kantona Sarajevo za 2023.i 2024. godinu, planirana su i doznačena značajna sredstva na pozicijama pokrića dijela gubitka KJKP Gras, kojima je omogućen kontinuitet u poslovanju i redovna isplata plaća uz česte blokade TRN-a.

Od avgusta 2021. godine pa do septembra 2023. su trajali radovi na rekonstrukciji tramvajske pruge, a u narednom periodu očekuje se isporuka preostalih novih tramvajskih vozila, izgradnja tramvajskih stajališta sa kontrolisanom naplatom te izgradnja tramvajske pruge do Hrasnice. Također, u toku su radovi na osposobljavanju trolejbuske trase do Vogošće. Nova trolejbuska vozila su data na korištenje KJKP GRAS-u. Ovim bi se u narednom periodu, kroz kvalitetniju uslugu, stvorili povoljniji uslovi sticanja prihoda odnosno, povećanje broja korisnika i prihoda za prvoz putnika.

U 2023. godini nije riješen problem izmirenja duga prema PU FBiH i prema UIO BiH kako je predviđeno Programom konsolidacije poslovanja u 2022.-2024. godini kao i Sporazumom o rješavanju problema u poslovanju KJKP „GRAS“. Evidentno je da se iznos obaveza za PDV povećava. Izvršenim uplatama prema UIO BIH u iznosima mjesečnih prijama PDV-a zatvaraju se ranije obaveze po osnovu obračunatih kamata i troškova prinudne naplate. Osnovni dug se povećava po mjesečnim prijavama PDV za tekući period, nastavlja se obračun kamata i troškova prinude odnosno ukupan dug se povećava.

U narednom periodu prioritetno treba rješavati probleme izmirenja duga prema UIO i PU FBiH kako bi se poslovanje preduzeća rasteretilo finansijskih rashoda, čime bi se stvorili uslovi za rješavanje problema licence i dodjele linija.

U nastavku procesa restruktuiranja KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo, odnosno uspostavljanja nove organizacije uz realno optimiziranje procesa s ciljem povećanja efikasnosti radno-tehnoloških procesa i racionalizacije troškova poslovanja, odlučujući je stav Osnivača u pogledu budućeg funkcionisanja javnog prevoza na području Kantona. Nije isključena mogućnost većih strukturnih i statusnih promjena KJKP GRAS.

Struktura cijene usluga i prijedlog ekonomske cijene sa strukturom

U julu 2022. godine **zaključen je Sporazum o utvrđivanju stvarne cijene koštanja komunalne usluge javnog linijskog prijevoza putnika na području Kantona Sarajevo** a potpisnici su KJKP GRAS d.o.o. Sarajevo, Centrotrans d.d. Sarajevo i Vlada Kantona Sarajevo (broj 02-04-28400-15/22 Vlada Kantona, od 20.07.2022. g.).

Sporazumom su utvrđene cijene (sa PDV) mjesečnih karata po kategorijama korisnika i zonama, kao i cijene pojedinačnih karata za gradsku zonu a potpisnici Sporazuma su prihvatili da je „stvarna cijena koštanja“ definisana u skladu sa odredbama člana 22. Zakona o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo. Cijene mjesečnih karata subvencioniranih korisnika u primjeni su od jula 2022.godine. Sporazumom je definisano da će se u narednom periodu utvrditi nova cijena mjesečne karte za kategoriju građana odnosno radnika.

Do kraja 2023. godine potpisana su četiri Aneksa kojima se uglavnom tretira „jedinična karta za jednu zonu“ odnosno određuje učesće potpisnika u cijeni karte (korisnik - subvencija Vlade KS – prevoznik), te definiše period važenja.

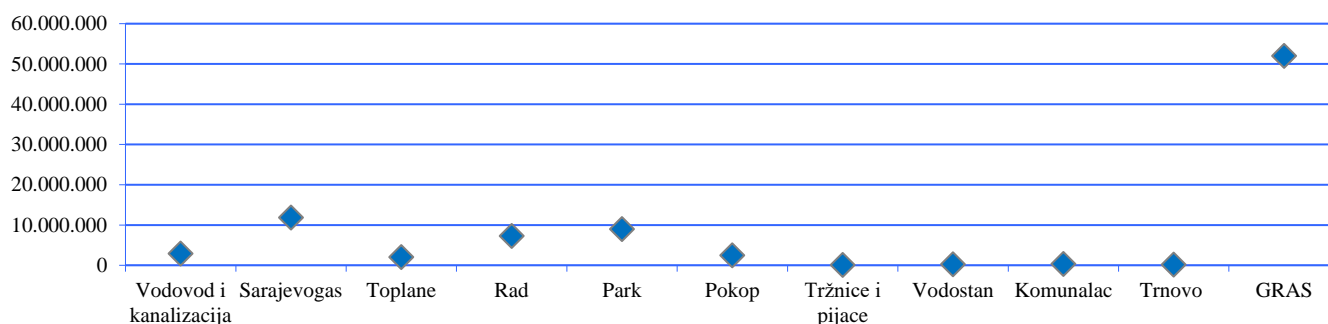
2. Sredstva budžeta

Iz sredstava Budžeta Kantona Sarajevo, ukupno je izdvojeno 51.029.296 KM. Od toga 18.588.313 KM je izdvojeno na subvencije za prevoz, 29.296.981 KM za pokriće gubitka za javni prevoz, 2.238.880 KM na uplatu doprinosa po Programu zbrinjavanja 2022 godina, 905.122 KM na uplatu doprinosa po Programu zbrinjavanja u 2023. godini.

Tabela 8. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda KJKP-a i JKP-a

R. br.	KJKP i JKP	Ukupni prihodi u KM		Sredstva budžeta u KM		Indeks <u>2023</u> / 2022	Učešće budžeta u %	
		2023.	2022.	2023.	2022.		2023.	2022.
1.	Vodovod i kanalizacija	58.587.228	58.419.864	3.256.490	2.924.010	111,4	5,6	5,0
2.	Sarajevogas	144.068.754	142.763.314	1.284.148	11.866.189	10,8	0,9	8,3
3.	Toplane	78.081.715	76.894.550	2.398.761	2.048.711	117,1	3,1	2,7
4.	Rad	45.973.948	44.167.562	7.885.000	7.283.517	108,3	17,2	16,5
5.	Park	12.870.239	13.084.774	8.460.247	9.001.946	94,0	65,7	68,8
6.	Pokop	10.616.280	11.325.589	3.600.000	2.499.896	144,0	33,9	22,1
7.	Tržnice i pijace	3.413.082	3.443.746		100.000			2,9
8.	Vodostan	3.004.980	2.890.088	269.228	257.697	104,5	9,0	8,9
9.	Komunalac	5.204.634	5.561.661	415.000	364.991	113,7	8,0	6,6
10.	Trnovo	1.568.486	1.203.581	250.000	200.000	125,0	15,9	16,6
	Ukupno	363.389.346	359.754.729	27.818.874	36.546.957	76,1	76,1	10,2
11.	GRAS	32.838.335	27.374.966	51.029.296	51.998.741	98,1	186,4	158,3

Graf 14. Sredstva budžeta po KJKP-a u 2023.

Realizovana sredstva budžeta kod deset KJKP i JKP iznose 27.818.874 KM, a kod GRAS-a 51.029.296 KM. Ukupna realizovana sredstva budžeta Kantona Sarajevo GRAS-u smanjena su za 1,9% (969.445 KM) u odnosu na 2022. godinu, dok su kod ostalih KJKP i JKP realizovana budžetska sredstva smanjena za 24,0% (8.728.083 KM) u odnosu na 2022. godinu. Učešće budžeta Kantona Sarajevo u KJKP GRAS u 2023. godini je veće za 86,4% od iznosa ukupnih prihoda preduzeća, dok je u 2022. godini učešće budžeta bilo za 58,3% veće od iznosa ukupnih prihoda KJKP GRAS.

3. Investicije

Prikaz isplata za investicije u KJKP i JKP Kantona Sarajevo, (Tabela 9).

Tabela 9. Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM za 2023. godinu

R. br.	KJKP i JKP	Sopstvena sredstva	Krediti	Ostali izvori	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	1.603.937	4.574.961	1.011.484	7.190.382
2.	Sarajevogas	1.563.575		208.749	1.772.324
3.	Toplane	2.038.706		561.710	2.600.416
4.	Rad	832.105		1.763.313	2.595.418
5.	Park	149.576		513.977	663.553
6.	Pokop	644.632		1.450.000	2.094.632
7.	Tržnice i pijace	165.668		204.414	165.668
8.	Vodostan	296.343			500.757
9.	Komunalac	394.937			394.937
10.	Trnovo	5.741			5.741
	Ukupno	7.695.220	4.574.961	5.713.647	17.983.828
11.	Gras	78.816			78.816

Tabela 10. Ostvarene investicije u KJKP-u i JKP-u u KM za 2023. godinu

R.br	KJKP i JKP	Građevinski objekti	Oprema	Ostalo	Ukupne investicije
1.	Vodovod i kanalizacija	5.067.753	2.015.058	107.571	7.190.382
2.	Sarajevogas	88.035	846.611	837.678	1.772.324
3.	Toplane	246.437	2.223.147	130.832	2.600.416
4.	Rad	161.060	2.412.358	22.000	2.595.418
5.	Park	500.400	152.633	10.520	663.553
6.	Pokop	1.114.403	752.957	227.272	2.094.632
7.	Tržnice i pijace	40.879	70.289	54.500	165.668
8.	Vodostan	284.129	210.370	6.258	500.757
9.	Komunalac	74.702	318.735	1.500	394.937
10.	Trnovo		1.641	4.100	5.741
	Ukupno	7.577.798	9.003.799	1.402.231	17.983.828
11.	GRAS		78.816		78.816

Prikaz ostvarenih investicija u KJKP i JKP Kantona Sarajevo, (Tabela 10).

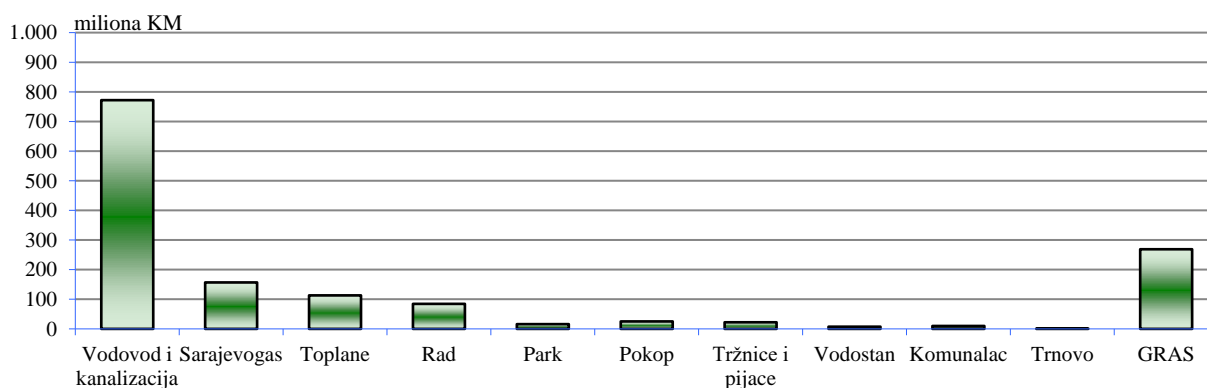
4. Elementi bilansa stanja

Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2023. godine iznose 268.754.641 KM, što je manje za 4,0% u odnosu na 31.12.2022. godine.

Tabela 11. Ukupna poslovna sredstva KJKP i JKP –aktiva u KM

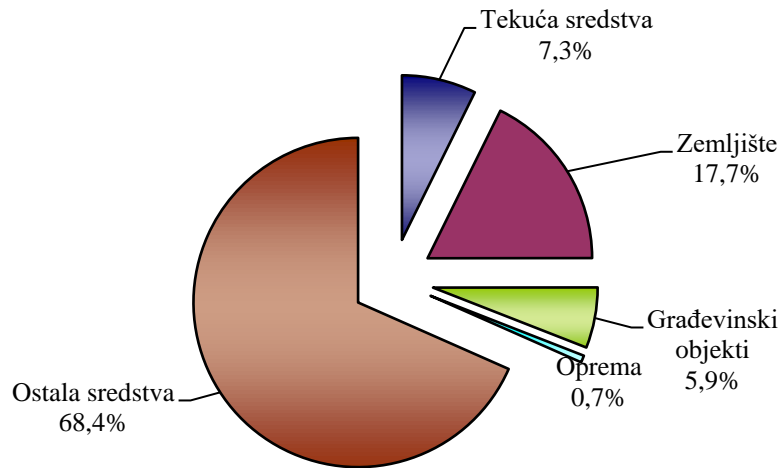
R. br	KJKP i JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2023.	19.747.407	21.029.214	677.389.160	39.376.956	14.399.813	771.942.550
		31.12.2022.	18.284.464	21.051.088	691.863.014	42.731.434	3.624.648	777.554.648
2.	Sarajevogas	31.12.2023.	43.480.574	1.380.343	24.815.814	9.972.513	77.105.450	156.754.694
		31.12.2022.	48.140.854	1.459.929	26.941.709	10.541.507	79.455.966	166.539.965
3.	Toplane	31.12.2023.	32.850.365	4.114.243	5.750.223	9.280.204	61.041.961	113.036.996
		31.12.2022.	36.286.649	4.114.243	5.020.655	8.914.442	63.587.193	117.923.182
4.	Rad	31.12.2023.	20.024.807	5.214.619	3.015.515	5.797.165	50.372.410	84.424.516
		31.12.2022.	27.643.581	5.214.619	3.152.404	4.814.681	51.509.118	92.334.403
5.	Park	31.12.2023.	3.204.720	8.594.388	2.595.386	552.719	1.039.785	15.986.998
		31.12.2022.	3.596.838	8.701.603	2.651.642	640.086	678.859	16.269.028
6.	Pokop	31.12.2023.	3.272.125	3.493.449	12.243.473	916.291	5.220.475	25.145.813
		31.12.2022.	3.493.449	3.493.449	13.087.119	517.388	5.362.482	25.953.887
7.	Tržnice i pijace	31.12.2023.	2.780.580	7.692.900	8.410.859	270.543	3.107.787	22.262.669
		31.12.2022.	2.312.072	7.692.900	8.947.396	280.584	3.057.732	22.290.684
8.	Vodostan	31.12.2023.	2.066.193	417.563	4.336.395	477.501	89.298	7.386.950
		31.12.2022.	1.892.632	417.563	4.652.374	430.700	19.166	7.412.435
9.	Komunalac	31.12.2023.	2.602.158	284.805	5.464.467	133.456	1.346.156	9.831.042
		31.12.2022.	2.554.326	284.805	5.723.393	134.073	1.163.213	9.859.810
10.	Trnovo	31.12.2023.	926.506			197.908	10.009	1.134.423
		31.12.2022.	653.439			274.486	13.219	941.144
Ukupno		31.12.2023.	130.955.435	52.221.524	744.021.292	66.975.256	213.733.144	1.207.906.651
		31.12.2022.	144.858.304	52.430.199	762.039.706	69.279.381	208.471.596	1.237.079.186
11.	GRAS	31.12.2023.	19.621.499	47.519.230	15.979.922	1.857.887	183.776.103	268.754.641
		31.12.2022.	17.632.514	47.519.230	16.759.660	2.011.183	195.887.223	279.809.810

Graf 15. Ukupna imovina KJKP u 2023. u (million)

U poređenju sa ukupnim poslovnim sredstvima drugih javnih komunalnih preduzeća, KJKP GRAS ima rang 2 (iza Vodovoda i kanalizacije).

Graf 16. Struktura imovine KJKP GRAS, 31.12.2023.

Na kraju 2023. godine Preduzeće je raspolagalo sa 19,6 miliona KM tekućih sredstava, 47,5 miliona KM vrijednosti zemljišta, 15,9 miliona KM vrijednosti građevinskih objekata, te opreme u vrijednosti od oko 1,8 miliona KM.

Graf 17. Učešće građevinskih objekata u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2023. (%)

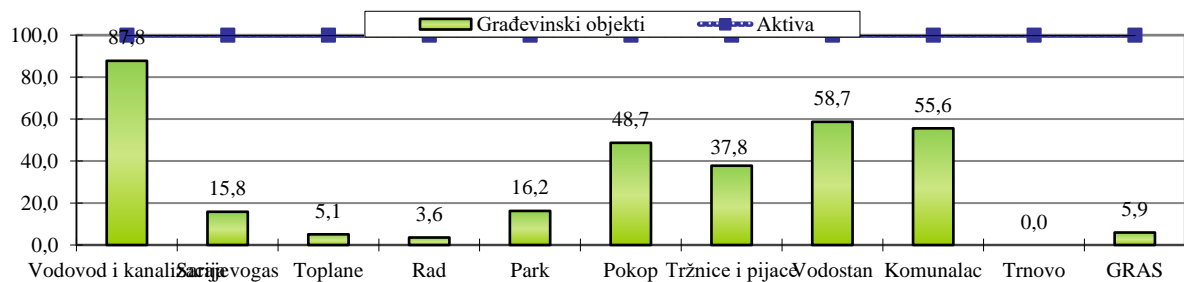

Tabela 12. KJKP-a i JKP-a na dan 31.12.2022. i 31.12.2023.-struktura poslovnih sredstava u %

R. Broj	KJKP i JKP	Na dan	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
				Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2023.	2,6	2,7	87,8	5,1	1,9	100,0
		31.12.2022.	2,4	2,7	89,0	5,5	0,5	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2023.	27,7	0,9	15,8	6,4	49,2	100,0
		31.12.2022.	28,9	0,9	16,2	6,3	47,7	100,0
3.	Toplane	31.12.2023.	29,1	3,6	5,1	8,2	54,0	100,0
		31.12.2022.	30,8	3,5	4,3	7,6	53,9	100,0
4.	Rad	31.12.2023.	23,7	6,2	3,6	6,9	59,7	100,0
		31.12.2022.	29,9	5,6	3,4	5,2	55,8	100,0
5.	Park	31.12.2023.	20,0	53,8	16,2	3,5	6,5	100,0
		31.12.2022.	22,1	53,5	16,3	3,9	4,2	100,0
6.	Pokop	31.12.2023.	13,0	13,9	48,7	3,6	20,8	100,0
		31.12.2022.	13,5	13,5	50,4	2,0	20,7	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2023.	12,5	34,6	37,8	1,2	14,0	100,0
		31.12.2022.	10,4	34,5	40,1	1,3	13,7	100,0
8.	Vodostan	31.12.2023.	28,0	5,7	58,7	6,5	1,2	100,0
		31.12.2022.	25,5	5,6	62,8	5,8	0,3	100,0
9.	Komunalac	31.12.2023.	26,5	2,9	55,6	1,4	13,7	100,0
		31.12.2022.	25,9	2,9	58,0	1,4	11,8	100,0
10.	Trnovo	31.12.2023.	81,7			17,4	0,9	100,0
		31.12.2022.	69,4			29,2	1,4	100,0
	Ukupno	31.12.2023.	10,8	4,3	61,6	5,5	17,7	100,0
		31.12.2022.	11,7	4,2	61,6	5,6	16,9	100,0
11.	GRAS	31.12.2023.	7,3	17,7	5,9	0,7	68,4	100,0
		31.12.2022.	6,3	17,0	6,0	0,7	70,0	100,0

Vrijednost tekućih sredstava manja je u odnosu na prethodnu godinu za 0,9%, vrijednost opreme manja za 0,1%, vrijednost građevinskih objekata ostala je nepromijenjena, dok su ostala sredstva veća za 0,8%.

Tabela 13. Poslovna sredstva KJKP-a i JKP-a –indeksi 2023/2022

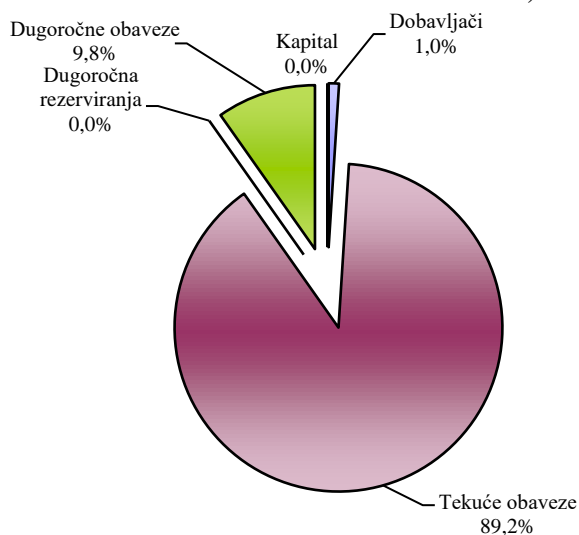
R. br	KJKP i JKP	Tekuća sredstva	Stalna sredstva				Aktiva
			Zemljište	Građevinski objekti	Oprema	Ostala sredstva	
1.	Vodovod i kanalizacija	1,08	1,00	0,98	0,92	3,97	0,99
2.	Sarajevogas	0,90	0,95	0,92	0,95	0,97	0,94
3.	Toplane	0,91	1,00	1,15	1,04	0,96	0,96
4.	Rad	0,72	1,00	0,96	1,20	0,98	0,91
5.	Park	0,89	0,99	0,98	0,86	1,53	0,98
6.	Pokop	0,94	1,00	0,94	1,77	0,97	0,97
7.	Tržnice i pijace	1,20	1,00	0,94	0,96	1,02	1,00
8.	Vodostan	1,09	1,00	0,93	1,11	4,66	1,00
9.	Komunalac	1,02	1,00	0,95	1,00	1,16	1,00
10.	Trnovo	1,42			0,72	0,76	1,21
	Ukupno	0,90	1,00	0,98	0,97	1,03	0,98
11.	GRAS	1,11	1,00	0,95	0,92	0,94	0,96

Vrijednost izvora sredstava preduzeća na dan 31.12.2023. iznosi 268.754.641 KM.

Tabela 14. Pasiva KJKP-a i JKP-a-izvori sredstava u KM

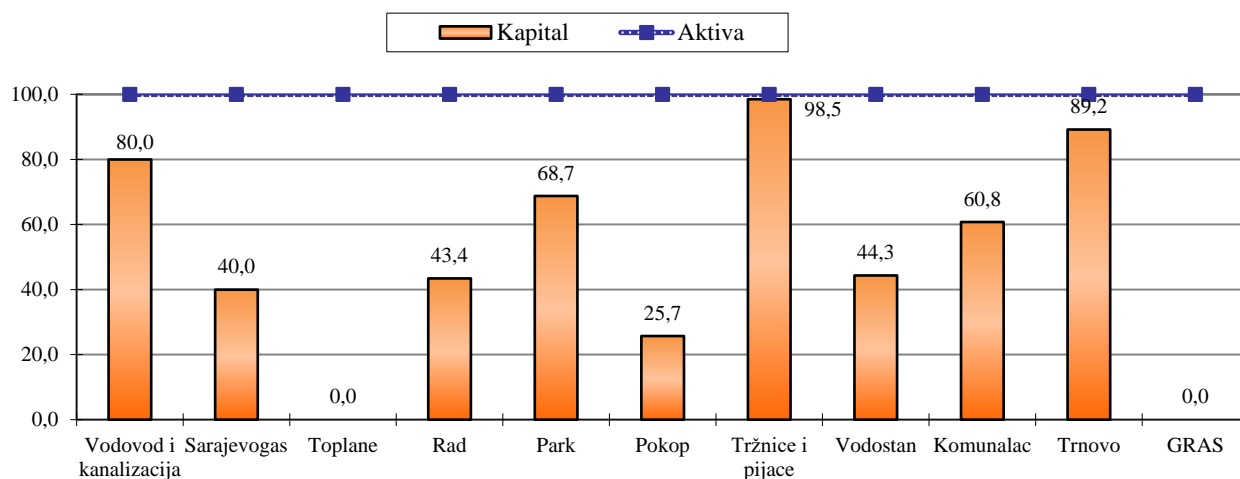
R. br.	KJKP i JKP	na dan	dobavljači	tekuće obaveze	dugoročne razgraničenja	dugoročne obaveze	kapital	pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2023.	8.866.162	25.082.200	98.360.993	22.380.813	617.252.382	771.942.550
		31.12.2022.	4.400.732	16.020.868	102.323.783	15.595.078	639.214.187	777.554.648
2.	Sarajevogas	31.12.2023.	22.719.840	9.857.031	22.287.655	39.255.677	62.634.491	156.754.694
		31.12.2022.	27.198.437	6.193.629	23.595.599	47.019.708	62.532.592	166.539.965
3.	Toplane	31.12.2023.	10.325.238		8.207.494	94.504.264		113.036.996
		31.12.2022.	12.447.300	5.742.454	5.335.201	94.398.227		117.923.182
4.	Rad	31.12.2023.	1.380.843	28.972.785	9.384.398	8.038.742	36.647.748	84.424.516
		31.12.2022.	2.950.658	29.349.856	8.890.619	7.751.759	43.391.511	92.334.403
5.	Park	31.12.2023.	556.841	42.912	1.116.799	3.279.722	10.990.724	15.986.998
		31.12.2022.	280.553	1.152.873	1.880.946	3.080.809	9.873.847	16.269.028
6.	Pokop	31.12.2023.	450.720	2.859.767	15.311.496	60.496	6.463.334	25.145.813
		31.12.2022.	720.346	1.035.017	16.812.696	74.117	7.311.711	25.953.887
7.	Tržnice i pijace	31.12.2023.	37.360	44.657		254.464	21.926.188	22.262.669
		31.12.2022.	32.548	315.493	26.481		21.916.162	22.290.684
8.	Vodostan	31.12.2023.	7.750	109.188		3.996.290	3.273.722	7.386.950
		31.12.2022.	27.568	150.226		4.177.314	3.057.327	7.412.435
9.	Komunalac	31.12.2023.	284.677	76.470	374.971	3.122.357	5.972.567	9.831.042
		31.12.2022.	279.671	12.970	155.468	3.229.428	6.182.273	9.859.810
10.	Trnovo	31.12.2023.	47.135	75.664			1.011.624	1.134.423
		31.12.2022.	73.949	41.456	41.192		825.739	941.144
	Ukupno	31.12.2023.	44.676.566	67.120.674	155.043.806	174.892.825	766.172.780	1.207.906.651
		31.12.2022.	48.411.762	60.014.842	159.061.985	175.326.440	794.305.349	1.237.079.186
11.	GRAS	31.12.2023.	2.759.306	242.211.388		26.543.253		268.754.641
		31.12.2022.	2.578.378	250.900.732		28.909.078		279.809.810

Graf.18. Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2023.

Najveći dio izvora sredstava KJKP GRAS čine tekuće obaveze sa 89,2% ili preko 242 miliona KM. Kod ostalih kantonalnih javnih komunalnih preduzeća kapital je dominantan u izvorima sredstva, dok je u GRAS-u i Toplanama kapital u potpunosti obezvrjeđen.

Graf 19. Učešće kapitala u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2023.

Posmatrajući ukupnu pasivu KJKP GRAS, dominantno je učešće tekućih obaveza 89,2%, dok dugoročne obaveze učestvuju sa 9,8%.

Tabela 15. Pasiva KJKP-a i JKP-a u %

R. br	KJKP i JKP	Na dan	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročna rezerviranja	Dugoročne obaveze	Kapital	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2023.	1,1	3,2	12,7	2,9	80,0	100,0
		31.12.2022.	0,6	2,1	13,2	2,0	82,2	100,0
2.	Sarajevogas	31.12.2023.	14,5	6,3	14,2	25,0	40,0	100,0
		31.12.2022.	16,3	3,7	14,2	28,2	37,5	100,0
3.	Toplane	31.12.2023.	9,1		7,3	83,6		100,0
		31.12.2022.	10,6	4,9	4,5	80,1		100,0
4.	Rad	31.12.2023.	1,6	34,3	11,1	9,5	43,4	100,0
		31.12.2022.	3,2	31,8	9,6	8,4	47,0	100,0
5.	Park	31.12.2023.	3,5	0,3	7,0	20,5	68,7	100,0
		31.12.2022.	1,7	7,1	11,6	18,9	60,7	100,0
6.	Pokop	31.12.2023.	1,8	11,4	60,9	0,2	25,7	100,0
		31.12.2022.	2,8	4,0	64,8	0,3	28,2	100,0
7.	Tržnice i pijace	31.12.2023.	0,2	0,2		1,1	98,5	100,0
		31.12.2022.	0,1	1,4	0,1		98,3	100,0
8.	Vodostan	31.12.2023.	0,1	1,5		54,1	44,3	100,0
		31.12.2022.	0,4	2,0		56,4	41,2	100,0
9.	Komunalac	31.12.2023.	2,9	0,8	3,8	31,8	60,8	100,0
		31.12.2022.	2,8	0,1	1,6	32,8	62,7	100,0
10.	Trnovo	31.12.2023.	4,2	6,7			89,2	100,0
		31.12.2022.	7,9	4,4	4,4		87,7	100,0
	Ukupno	31.12.2023.	3,7	5,6	12,8	14,5	63,4	100,0
		31.12.2022.	3,9	4,9	12,9	14,2	64,2	100,0
11.	GRAS	31.12.2023.	1,0	90,1		9,9		100,0
		31.12.2022.	0,9	99,1		10,3		110,0

Tabela 16. Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2023/2022.

R. br	KJKP i JKP	Dobavljači	Tekuće obaveze	Dugoročna rezerviranja	Dugoročne obaveze	Kapital	Akumulacioni gubitak	Pasiva
1.	Vodovod i kanalizacija	2,01	1,57	0,96	1,44	0,97	0,99	0,99
2.	Sarajevogas	0,84	1,59	0,94	0,83	1,00	0,94	0,94
3.	Toplane	0,83	0,00	1,54	1,00		0,96	0,96
4.	Rad	0,47	0,99	1,06	1,04	0,84	0,91	0,91
5.	Park	1,98	0,04	0,59	1,06	1,11	0,98	0,98
6.	Pokop	0,63	2,76	0,91	0,82	0,88	0,97	0,97
7.	Tržnice i pijace	1,15	0,14			1,00	1,00	1,00
8.	Vodostan	0,28	0,73		0,96	1,07	1,00	1,00
9.	Komunalac	1,02	5,90	2,41	0,97	0,97	1,00	1,00
10.	Trnovo	0,64	1,83			1,23	1,21	1,21
	Ukupno	0,92	1,12	0,97	1,00	0,96	0,98	0,98
11.	GRAS	1,07	0,87		0,92		0,96	0,88

Tekuće obaveze preduzeća u 2023. godini su se samnjile za 3,5 % u odnosu na prethodnu godinu dugoročne obaveze su smanjene za 8,2%.

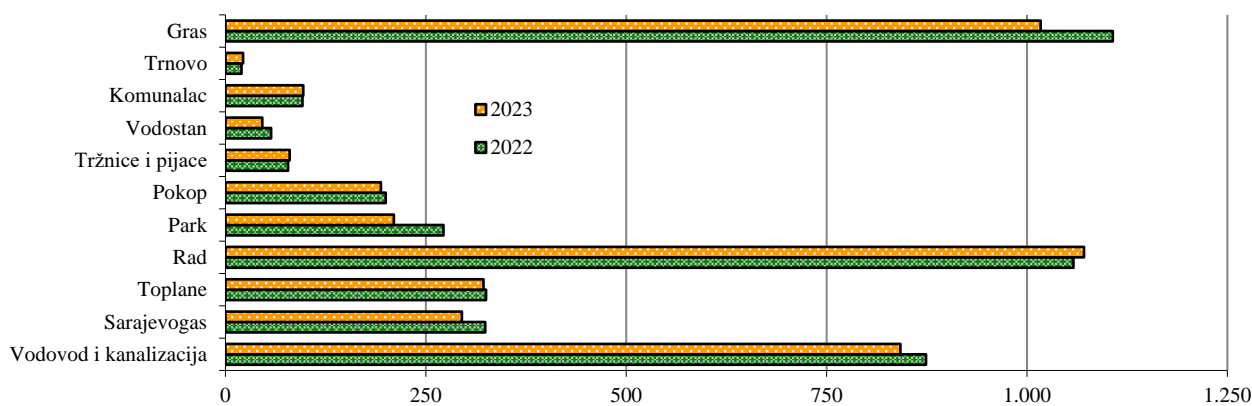
5. Zaposlenost i plaće

U periodu januar-decembar 2023. godine u KJKP GRAS bilo je zaposleno 1.017 radnika, što je za 90 radnika manje u odnosu na zadnji dan prethodne godine.

Tabela 17. Zaposlenost i plaće KJKP i JKP

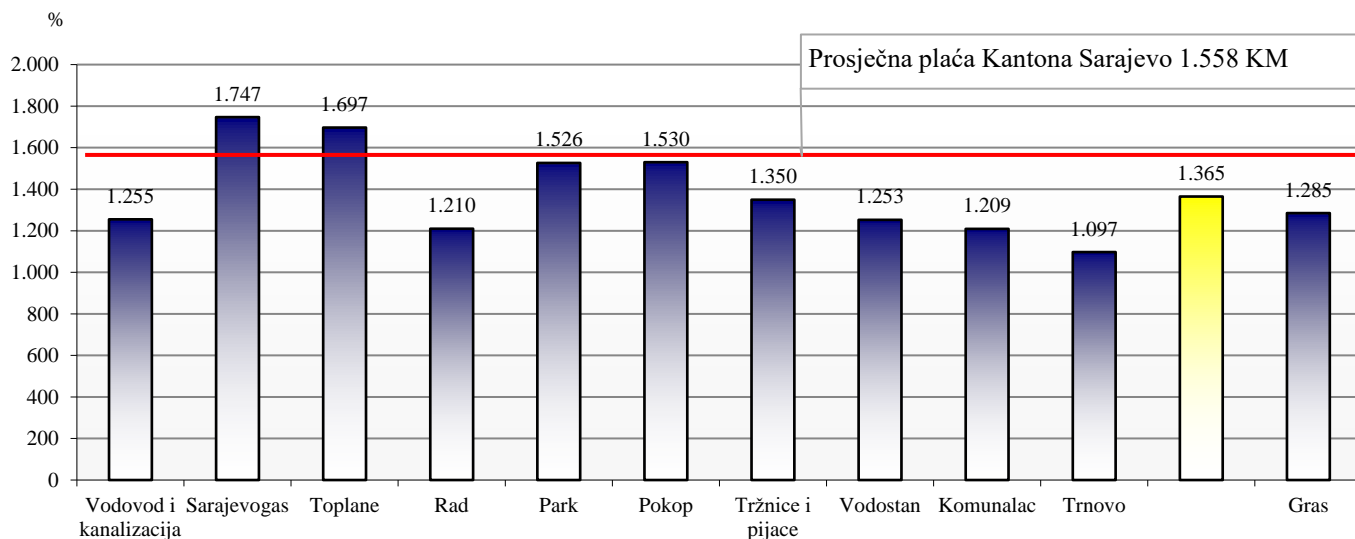
R. br.	KJKP i JKP	Plaće i naknade u KM		Indeks 2023 2022	Broj zaposlenih na temelju sati rada		Indeks 2023 2022	Prosječna mjesečna plaća u KM		Indeks 2023 2022
		2023.	2022.		2023.	2022.		2023.	2022.	
1.	Vodovod i kanalizacija	12.680.520	15.196.766	83,4	842	874	96,3	1.255	1.449	86,6
2.	Sarajevogas	6.184.986	6.174.965	100,2	295	324	91,0	1.747	1.588	110,0
3.	Toplane	6.556.221	6.184.496	106,0	322	325	99,1	1.697	1.586	107,0
4.	Rad	15.548.660	12.930.121	120,3	1.071	1.058	101,2	1.210	1.018	118,8
5.	Park	3.846.659	3.612.292	106,5	210	272	77,2	1.526	1.107	137,9
6.	Pokop	3.562.117	3.201.546	111,3	194	200	97,0	1.530	1.334	114,7
7.	Tržnice i pijace	1.295.602	1.264.665	102,4	80	78	102,6	1.350	1.351	99,9
8.	Vodostan	691.442	548.903	126,0	46	57	80,7	1.253	802	156,1
9.	Komunalac	1.407.369	1.295.280	108,7	97	96	101,0	1.209	1.124	107,5
10.	Trnovo	289.719	252.959	114,5	22	20	110,0	1.097	1.054	104,1
	Ukupno	52.063.295	50.661.993	102,8	3.179	3.304	96,2	1.365	1.278	106,8
11.	GRAS	15.922.672	15.193.383	104,8	1.017	1.107	91,9	1.285	1.305	98,5

Graf 20. Broj zaposlenih na temelju sati rada

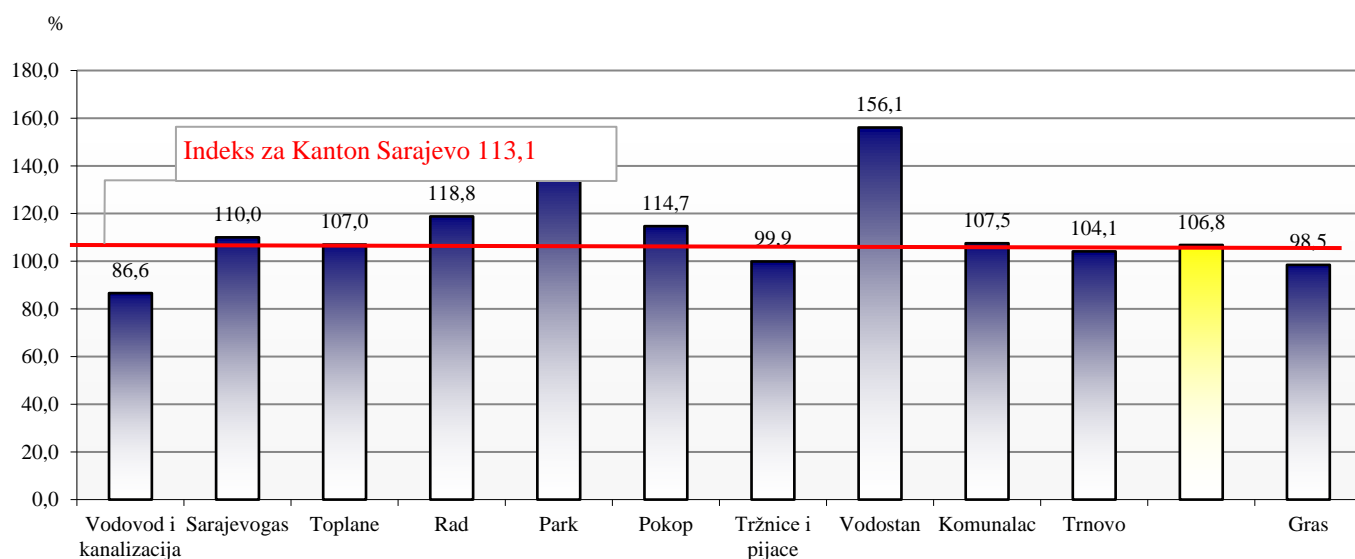
U KJKP GRAS radi oko 32,0% zaposlenih u svim javnim komunalnim preduzećima. U toku 2023. godine ukupno je isplaćeno 15.922.672 KM na ime plaća i naknada, što je veće za 4,8% u odnosu na isplaćene plaće i naknade u 2022. godini.

Graf 21. Prosječna plaća KJKP i JKP u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2023.

Prosječnu plaću veću od prosjeka Kantona Sarajevo imaju komunalna preduzeća Sarajevogas za 12,1% i Toplane za 8,9 %.

Graf 22. Indeks prosječnih plaća 2023/2022. u (%)

Prosječna plaća po zaposlenom radniku u toku 2023. godine iznosila je 1.175 KM i manja je za 1,5% u odnosu na 2022. godinu.

Na dan 31.12.2023. godine u GRAS-u je bilo zaposleno 1.017 radnika (Tabela 18.)

Tabela 18. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12. 2023.

R. br.	KJKP i JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	128	15	131	302	197		5	64	128
2.	Sarajevogas	89	6	41	113	37		1	4	89
3.	Toplane	69	5	24	121	99			5	69
4.	Rad	56	20	20	241	242			493	56
5.	Park	52	1		167				82	52
6.	Pokop	26	1		139	1			22	26
7.	Tržnice i pijace	5	2	1	46	6			10	5
8.	Vodostan	7	1	3	6	24			4	7
9.	Komunalac	18		5	18	35			21	18
10.	Trnovo	5			3	8		8		5
	Ukupno	455	51	225	1.156	649		14	705	3.255
11.	GRAS	65	13	88	292	535	22	0	2	1.017

Graf 23. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12 2023. u (%)

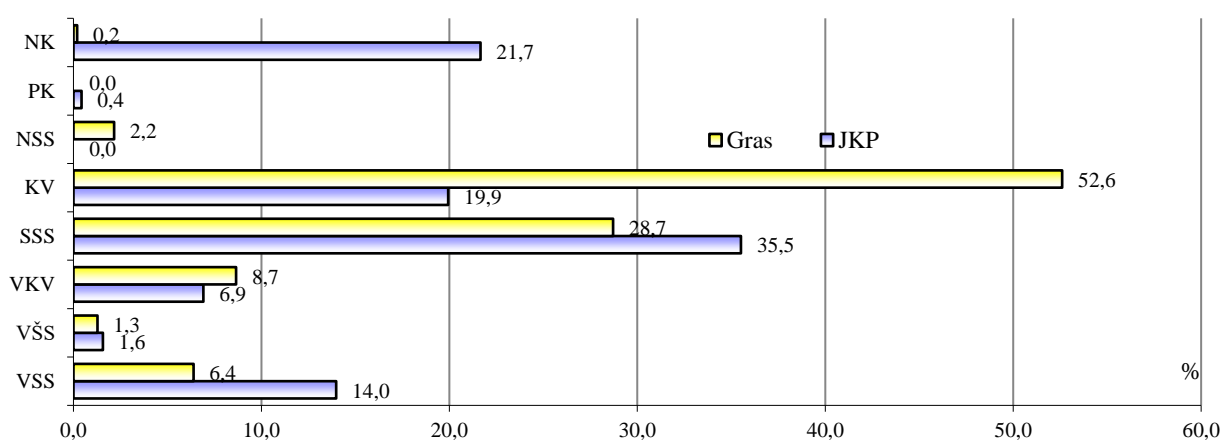

Tabela 19. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12 2023. u %

R. br.	KJKP i JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Ukupno
1.	Vodovod i kanalizacija	15,2	1,8	15,6	35,9	23,4		0,6	7,6	100,0
2.	Sarajevogas	30,6	2,1	14,1	38,8	12,7		0,3	1,4	100,0
3.	Toplane	21,4	1,5	7,4	37,5	30,7			1,5	100,0
4.	Rad	5,2	1,9	1,9	22,5	22,6			46,0	100,0
5.	Park	17,2	0,3		55,3				27,2	100,0
6.	Pokop	13,8	0,5		73,5	0,5			11,6	100,0
7.	Tržnice i pijace	7,1	2,9	1,4	65,7	8,6			14,3	100,0
8.	Vodostan	15,6	2,2	6,7	13,3	53,3			8,9	100,0
9.	Komunalac	18,6		5,2	18,6	36,1			21,6	100,0
10.	Trnovo	20,8			12,5	33,3		33,3		100,0
	Ukupno	14,0	1,6	6,9	35,5	19,9		0,4	21,7	100,0
11.	GRAS	6,4	1,3	8,7	28,7	52,6	2,2		0,2	100,0

U kvalifikacionoj strukturi zaposlenih u KJKP GRAS najveće učešće ima kvalifikovana radna snaga KV, koja čini preko polovine zaposlenih 52,6%, srednja stručna sprema čini 28,7%, visoka stručna sprema učestvuje sa 6,4%, a VKV sa 8,7%.

Tabela 20. Plaće po kvalifikacionoj strukturi u 2023. godini

R. br.	KJKP i JKP	VSS	VŠS	VKV	SSS	KV	NSS	PK	NK	Prosjeak JKP
1.	Vodovod i kanalizacija	2.013	1.917	1.746	1.422	1.350		1.200	1.267	1.255
2.	Sarajevogas	2.019	1.658	1.509	1.331	1.270		1.007	904	1.771
3.	Toplane	1.965	1.770	1.647	1.459	1.436			1.067	1.691
4.	Rad	1.892	1.690	1.309	1.309	1.232			1.023	1.209
5.	Park	1.819	1.149		1.072				828	1.061
6.	Pokop	2.023	1.887		1.370	1.140			1.030	1.571
7.	Tržnice i pijace	2.019	2.019		1.656	1.062			978	1.542
8.	Vodostan	1.731	1.409	1.175	1.066	1.043			852	1.280
9.	Komunalac	1.779		1.288	1.253	1.058			807	1.209
10.	Trnovo	1.518			1.044	936		789		1.006
	Ukupno	1.878	1.687	1.446	1.298	1.170		999	973	1.333
11.	GRAS	1.778	1.460	1.333	1.213	1.296	862		737	1.305

Prosječna plaća sa naknadama KJKP GRAS po kvalifikacionoj strukturi iznosila je 1.305 KM što je ispod prosjeka KJKP-a i JKP-a. Prosječna plaća sa naknadama VSS u KJKP GRAS-u je niža za 5,3% od prosječne plaće VSS u ostalim preduzećima, dok je plaća SSS u KJKP GRAS-u niža za 6,6% od prosječne plaće SSS u ostalim preduzećima. Uvid u plaće KJKP GRAS dat je u Tabeli 21.

Tabela 21. Plaće bez naknade i plaće sa naknadom (prosjeak) GRAS

Kvalifikacija	Prosječna plaća bez naknada	Prosječna plaća sa naknadama na bazi sati rada
VSS	1.215	1.778
VŠS	962	1.460
VKV	853	1.333
SSS	779	1.213
KV	820	1.296
NSS	562	862
PK		
NK	489	737

Stepen primjene Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika komunalne privrede u FBiH koji je važio u 2023.godini.

Sporazumom o primjeni Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavca i zaposlenika zaključenog između KJKP“ GRAS” d.o.o. Sarajevo i Samostalnog Sindikata radnika komunalne privrede u Federaciji BiH, Sindikalna podružnica KJKP GRAS, definisano je u dijelu koji se odnosi na obračun plate da se stepen vrijednosti najnižeg koeficijenta složenosti primjeni u visini od 51,86 % za prosječan fond sati od 173 sata.

U 2023.godini / Član 29. Kolektivnog ugovora o pravima i obavezama poslodavaca i radnika u oblasti komunalne privrede za teritoriju Kantona Sarajevo, Sl. Novine KS broj 12/2023 : ”u svim kantonalnim javnim komunalnim preduzećima,radnicima koji ostvaruju pravo iz radnog odnosa u 2023.g. će se obračunati i isplatiti mjesečni dodatak na plaću u neto iznosu od 100 KM” (stav 3) ; Dodatak na plaću će se obračunavati za period 01.01.-31.12.2023. (stav 5.)

Tabela 22. Učešće plaća i naknada u ukupnim rashodima JKP-a i KJKP-a GRAS

R. br.	KJKP i JKP	Plaće i naknade		Ukupni rashodi		Učešće plaća i naknada u ukupnim rashodima u %	
		2023	2022	2023	2022	2023	2022
1.	Vodovod i kanalizacija	12.680.520	15.196.766	80.533.232	74.872.570	15,7	20,3
2.	Sarajevogas	6.184.986	6.174.965	143.966.855	142.685.506	4,3	4,3
3.	Toplane	6.556.221	6.184.496	76.350.838	72.805.052	8,6	8,5
4.	Rad	15.548.660	12.930.121	47.595.085	43.916.251	32,7	29,4
5.	Park	3.846.659	3.612.292	11.556.880	10.966.175	33,3	32,9
6.	Pokop	3.562.117	3.201.546	11.464.657	10.902.416	31,1	29,4
7.	Tržnice i pijace	1.295.602	1.264.665	3.397.378	3.353.644	38,1	37,7
8.	Vodostan	691.442	548.903	2.773.581	2.818.723	24,9	19,5
9.	Komunalac	1.407.369	1.295.280	5.414.340	5.642.160	26,0	23,0
10.	Trnovo	289.719	252.959	1.359.188	1.029.460	21,3	24,6
	Ukupno	52.063.295	50.661.993	384.412.034	50.661.993	13,5	13,7
11.	GRAS	15.922.672	15.193.383	51.800.342	49.470.598	30,7	30,7

Preduzeće GRAS u poslovanju ima dodatne otežavajuće okolnosti, kao starost vozila, raznovrsnost voznog parka, stanje infrastrukturnih objekata i dr.

6. Izvedeni pokazatelji poslovanja

Ekonomski pokazatelji poslovanja KJKP GRAS, kao i drugih javnih komunalnih preduzeća daju se u Tabeli 23. a indeksi 2023/2022. u Tabeli 24. Nivo izvedenih pokazatelja u odnosu na prosjek svih javnih komunalnih preduzeća daje se u Tabeli 23.

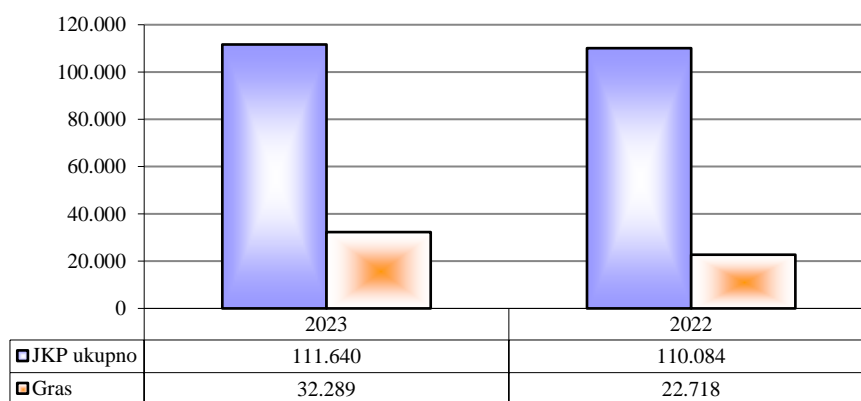
Tabela 23. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP i JKP –na osnovu dobiti i neto dobiti

R. br	KJKP i JKP	na dan	prihod po zaposlenom u KM	rashod po zaposlenom u KM	dobit po zaposlenom u KM	neto dobit po zaposlenom u KM	gubitak po zaposlenom u KM	efikasnost poslovanja	rentabilnost poslovanja	rentabilnost kapitala	marža profita	koeficijent obrtaja sredstava
1.	Vodovod i kanalizacija	31.12.2023.	69.581	95.645			26.064	0,727				2,97
		31.12.2022.	68.810	88.189			19.379	0,780				3,20
2.	Sarajevogas	31.12.2023.	495.082	494.731	350	350		1,001	0,002	0,002	0,001	3,31
		31.12.2022.	469.616	469.360	256	256		1,001	0,002	0,001	0,001	2,97
3.	Toplane	31.12.2023.	241.739	236.380	5.359	4.037		1,023	0,053		0,022	2,38
		31.12.2022.	235.152	222.645	12.506	10.555		1,056	0,113		0,053	2,12
4.	Rad	31.12.2023.	42.886	44.398				0,966				2,30
		31.12.2022.	41.628	41.391	237	17		1,006	0,009	0,006	0,006	1,60
5.	Park	31.12.2023.	42.617	38.268	4.349	3.698		1,114	0,410	0,119	0,102	4,02
		31.12.2022.	46.236	38.750	7.486	7.429	821	1,193	0,589	0,215	0,162	3,64
6.	Pokop	31.12.2023.	56.171	60.660				0,926				3,24
		31.12.2022.	59.296	57.081	2.216	2.046	5.059	1,039	0,121	0,058	0,037	3,24
7.	Tržnice i pijace	31.12.2023.	48.758	48.534	224	143	18.337	1,005	0,006	0,001	0,005	1,23
		31.12.2022.	38.264	37.263		73		1,027				1,49
8.	Vodostan	31.12.2023.	66.777	61.635	5.142	4.587		1,083	0,112	0,071	0,077	1,45
		31.12.2022.	68.812	67.112	1.699	1.514		1,025	0,038	0,023	0,025	1,53
9.	Komunalac	31.12.2023.	53.656	55.818			26.064	0,961				2,00
		31.12.2022.	56.752	57.573				0,986				2,18
10.	Trnovo	31.12.2023.	65.354	56.633	8.721	7.745		1,154	0,226	0,207	0,133	1,69
		31.12.2022.	52.330	44.759	7.570	6.693	1.512	1,169	0,266	0,211	0,145	1,84
	Ukupno	31.12.2023.	111.640	118.099	1.107	899	7.565	0,945	0,028	0,005	0,010	2,77
		31.12.2022.	110.084	112.911	2.205	1.917	5.059	1,169	0,050	0,009	0,020	2,48
11.	GRAS	31.12.2023.	32.289	50.934			18.645	0,634				1,67
		31.12.2022.	22.718	41.054			18.337	0,553				1,55

Tabela 24. Nivo izvedenih pokazatelja poslovanja preduzeća u odnosu na prosjek KJKP i JKP u 2023. godini

R. br.	KJKP i JKP	Prihod po zaposlenom	Rashod po zaposlenom	Dobit po zaposlenom	Neto dobit po zaposlenom	Gubitak po zaposlenom
1.	Vodovod i kanalizacija	0,62	0,81			3,45
2.	Sarajevogas	4,43	4,19	0,32	0,39	
3.	Toplane	2,17	2,00	4,84	4,49	
4.	Rad	0,38	0,38			
5.	Park	0,38	0,32	3,93	4,12	
6.	Pokop	0,50	0,51			
7.	Tržnice i pijace	0,44	0,41	0,20	0,16	2,42
8.	Vodostan	0,60	0,52	4,65	5,10	
9.	Komunalac	0,48	0,47			3,45
10.	Trnovo	0,59	0,48	7,88	8,62	
	Ukupno	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
11.	GRAS	0,29	0,43			2,46

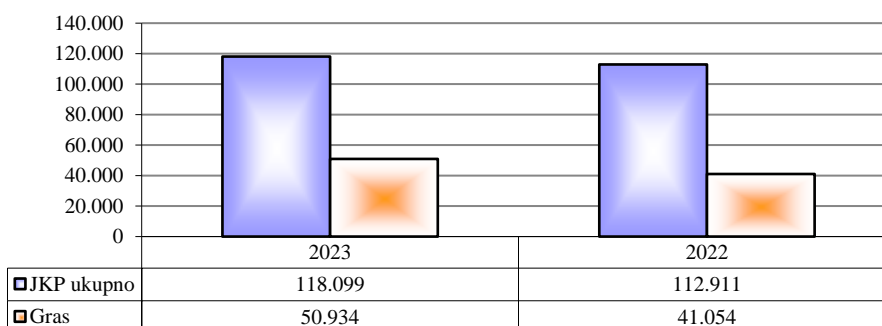
Graf 24. Prihod po zaposlenom KJKP GRAS

Prihod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 32.289 KM, što predstavlja povećanje u odnosu na ostvarenje u 2022. godini za 42,1%.

Prosječan prihod po zaposlenom svih KJKP veći je od ostvarenog u KJKP GRAS za 3,4 puta.

Graf 25. Rashod po zaposlenom KJKP GRAS

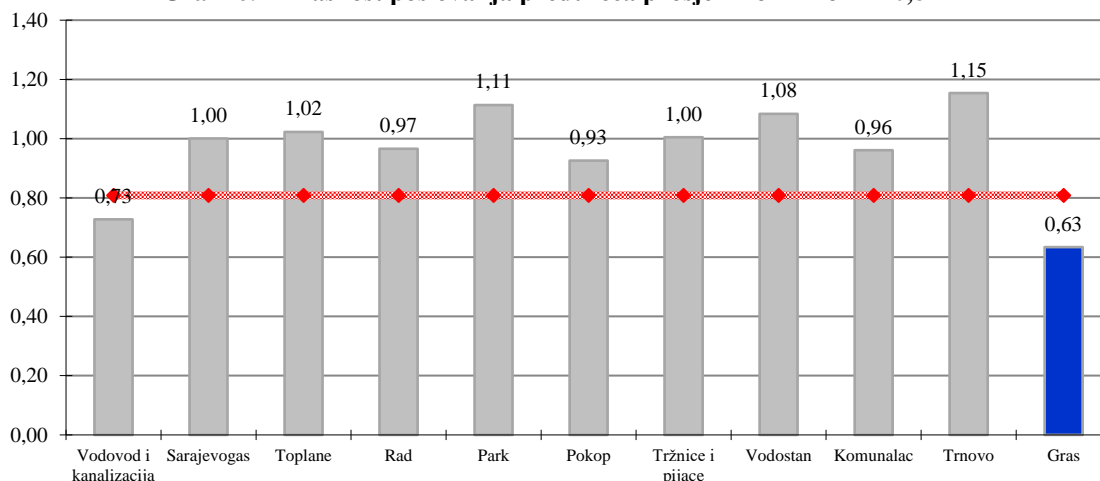

Rashod po zaposlenom u KJKP GRAS iznosi 50.934 KM, što ukazuje na povećanje u odnosu na 2022. godinu za 24,1%.

Istovremeno, prosječan rashod po zaposlenom kod svih KJKP veći je 2,3 puta od ostvarenog u KJKP GRAS.

U 2023. godini KJKP GRAS iskazao je gubitak u poslovanju, pa je ostvareni gubitak po zaposlenom 18.645 KM, što je veće u odnosu na prethodnu godinu za 1,7%. Istovremeno je gubitak po zaposlenom preduzeća veći 2,5 puta od prosječno ostvarenog u svim komunalnim preduzećima.

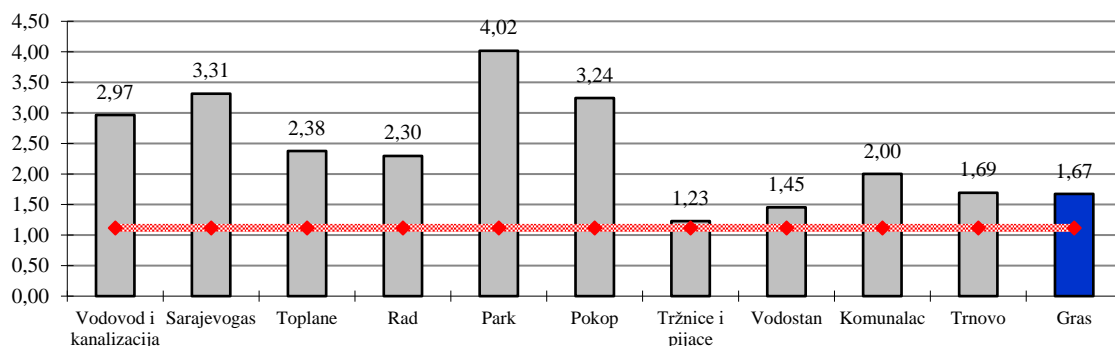
Graf 26. Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP i JKP=0,82

Efikasnost poslovanja KJKP GRAS, mjerena odnosom ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, na kraju 2023. godine iznosi 0,63 i veća je u odnosu na ostvarenu efikasnost prethodne godine kada je iznosila 0,55. Efikasnost poslovanja preduzeća je za 32,9% manja od prosječno ostvarene efikasnosti ostalih javnih komunalnih preduzeća.

Ostale pokazatelje poslovanja (rentabilnost poslovanja, rentabilnost kapitala i maržu profita) nije moguće računati obzirom da KJKP GRAS nije ostvario dobit u poslovanju

Graf 27. Koeficijent obrtaja sredstava KJKP i JKP=1,12

Koeficijent obrtaja, koji ukazuje koliko se puta obrtna sredstva obrnu tokom godine, iznosi 1,67 i blago je veći od prosjeka ostvarenog koeficijenta za neka od javnih komunalna preduzeća.

Rezime

KJKP GRAS u 2023. godini ostvarilo je ukupne prihode od 32.838.335 KM koji su veći od ostvarenih ukupnih prihoda u 2022. godini za 15,2%. Ukupni rashodi u 2023. godini iznose 51.800.342 KM i veći su za 4,7% u odnosu na ostvarene ukupne rashode iz 2022. godine. Gubitak ostvaren na dan 31.12.2023. godine iznosi 18.962.007 KM i manji je za 14,2% u odnosu na 2022. godinu.

Na rezultate poslovanja imaju uticaja i prihodi i rashodi sporednih i pomoćnih djelatnosti. Ukupni prihodi ovih djelatnosti ostvareni u 2023. godini su 554.716 KM.

U 2023. godini, Budžetom Kantona Sarajevo realizovana sredstva iznose 51.029.296 KM i te su manja za 1,9% u odnosu na 2022. godinu.

U toku 2023. godine ukupno zaposlenih na temelju sati rada bilo je 1.017 radnika. U odnosu na prethodnu godinu zaposlenost je manja za 8,1%. Prosječna plaća svih komunalnih preduzeća veća je za 5,8% od prosječne plaće KJKP GRAS, a prosječna plaća Kantona Sarajevo veća je za 53,2% od prosječne plaće Preduzeća.

U strukturi zaposlenih kvalifikovani radnici (KV) čine više skoro polovinu zaposlenih, odnosno 52,6%. Visoka stručna sprema učestvuje sa 6,2%, a visoko kvalifikovani radnici sa 8,7%. Prosječna plaća sa naknadama prema kvalifikacionoj strukturi je 1.305 KM. u KJKP-u GRAS.

Ukupna poslovna sredstva KJKP GRAS na dan 31.12.2023. godine iznose 268.754.641 KM što je manje za 4,0% u odnosu na 31.12.2022. U strukturi ukupnih poslovnih sredstava dominiraju ostala sredstva sa učešćem od 68,4%. U strukturi izvora dominiraju tekuće obaveze sa 89,2%.

U 2023. godini ostvaren je prosječan prihod po zaposlenom od 32.289 KM, a prosječan rashod po zaposlenom iznosi 50.934 KM. Gubitak po zaposlenom iznosi 18.645 KM i veći je za 1,7% u odnosu na 2022. godinu. Preduzeće je ostvarilo gubitak, što znači da je efikasnost poslovanja ispod 1.

U toku 2023. godine pređeno je 5.168.619 miliona km što je za 6,0% manje nego u 2022. godini. Vozni park broji 291 voznu jedinica što je više u odnosu na 2022. godinu za 10 voznih jedinica.

ANEKS

KJKP GRAS

Adresa	Velika drveta 2
Telefon	293-333;293-101

POKAZATELJI POSLOVANJA

Prihodi (u KM)	32.838.335
Rashodi (u KM)	51.800.342
Dobit u poslovanju (u KM)	
Neto dobit (u KM)	
Gubitak (u KM)	18.962.007
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	1.017
Prosječna plaća (na temelju sati rada u KM)	1.285
Poslovna sredstva (u KM)	268.754.641
Tekuća sredstva (u KM)	19.621.499
Stalna sredstva (u KM)	249.133.142
Kapital (u KM)	

IZVEDENI POKAZATELJI	
Prihodi po zaposlenom (u KM)	32.289
Rashodi po zaposlenom (u KM)	50.934
Dobit po zaposlenom (u KM)	
Neto dobit po zaposlenom (u KM)	
Gubitak po zaposlenom (u KM)	18.645
Efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0.634
Rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	
Rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	
Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	
Rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	
Marža profita (dobit/prihod)	
Marža profita (neto dobit/prihod)	
Koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	1.67

Javna komunalna preduzeća

(KJKP-a i JKP-a)

Broj preduzeća	10
----------------	----

POKAZATELJI POSLOVANJA

Prihodi (u KM)	363.389.346
Rashodi (u KM)	384.412.034
Dobit u poslovanju (u KM)	3.602.536
Neto dobit (u KM)	2.925.020
Gubitak (u KM)	24.625.224
Broj zaposlenih (na temelju sati rada)	3.255
Prosječna plaća na temelju sati rada (u KM)	1.365
Poslovna sredstva (u KM)	1.207.906.651
Tekuća sredstva (u KM)	130.955.435
Stalna sredstva (u KM)	1.076.951.216
Kapital (u KM)	766.172.780

IZVEDENI POKAZATELJI

Prihodi po zaposlenom (u KM)	79.855
Rashodi po zaposlenom (u KM)	88.239
Dobit po zaposlenom (u KM)	69,9
Neto dobit po zaposlenom (u KM)	8.525
Gubitak po zaposlenom (u KM)	1033
Efikasnost poslovanja (prihod/rashod)	0,90
Rentabilnost poslovanja (dobit/tekuća sredstva)	0,0009
Rentabilnost poslovanja (neto dobit/tekuća sredstva)	0,0003
Rentabilnost kapitala (dobit/kapital)	0,0013
Rentabilnost kapitala (neto dobit/kapital)	1,5
Marža profita (dobit/prihod)	79.855
Marža profita (neto dobit/prihod)	88.239
Koeficijent obrtaja sredstava (prihod/tekuća sredstva)	69,9

Spisak tabela

Tabela 1. Osnovni finansijski rezultati poslovanja KJKP i JKP u KM.....	5
Tabela 2. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u KM.....	7
Tabela 3. Struktura prihoda KJKP-a i JKP-a u %	8
Tabela 4. Struktura ukupnih rashoda.....	11
Tabela 5. Ukupni rashodi KJKP i JKP-nominalna struktura u KM	12
Tabela 6. Ukupni rashodi KJKP i JKP – struktura u %	12
Tabela 7. Struktura ostvarenog gubitka.....	13
Tabela 8. Odnos sredstava Budžeta KS i ukupnih prihoda KJKP-a i JKP-a.....	16
Tabela 9. Isplate za investicije po izvorima finansiranja u KM za 2023. godinu.....	17
Tabela 10. Ostvarene investicije u KJKP-u i JKP-u u KM za 2023. godinu.....	17
Tabela 11. Ukupna poslovna sredstva KJKP i JKP –aktiva u KM.....	18
Tabela 12. KJKP-a i JKP-a na dan 31.12.2022. i 31.12.2023.-struktura poslovnih sredstava u %	19
Tabela 13. Poslovna sredstva KJKP-a i JKP-a –indeksi 2023/2022	20
Tabela 14. Pasiva KJKP-a i JKP-a-izvori sredstava u KM	20
Tabela 15. Pasiva KJKP-a i JKP-a u %	22
Tabela 16. Izvor sredstava KJKP-a i JKP-a - indeksi 2023/2022.	22
Tabela 17. Zaposlenost i plaće KJKP i JKP	23
Tabela 18. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12. 2023.	25
Tabela 19. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12 2023. u %	25
Tabela 20. Plaće po kvalifikacionoj strukturi u 2023. godini.....	26
Tabela 21. Plaće bez naknade i plaće sa naknadom (prosjeak) GRAS	26
Tabela 22. Učešće plaća i naknada u ukupnim rashodima JKP-a i KJKP-a GRAS	27
Tabela 23. Izvedeni pokazatelji poslovanja KJKP i JKP –na osnovu dobiti i neto dobiti	27
Tabela 24. Nivo izvedenih pokazatelja poslovanja preduzeća u odnosu na prosjek KJKP i JKP u 2023. godini.....	28

Spisak grafova

Graf 1. Finansijski rezultati poslovanja KJKP GRAS.....	4
Graf 2. Ukupni prihodi KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM).....	5
Graf 3. Ukupni rashodi KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)	5
Graf 4. Dobit u poslovanju KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)	6
Graf 5. Neto dobit po KJKP-a i JKP-a u 2023. (u KM)	6
Graf 6. Gubitak KJKP-a i JKP u 2023. (u KM)	6
Graf 7. Ukupni prihodi JKP – struktura u %	8
Graf 8. Struktura rashoda KJKP GRAS, u KM.....	9
Graf 9. Struktura rashoda KJKP GRAS, u %	9
Graf 10. Struktura troškova energije u %.....	10
Graf 11. Troškovi usluga KJKP GRAS, u KM	10
Graf 13. Struktura ostalih troškova poslovanja KJKP GRAS u %.....	11
Graf 14. Sredstva budžeta po KJKP-a u 2023.	16
Graf 15. Ukupna imovina KJKP u 2023. u (million)	18
Graf 16. Struktura imovine KJKP GRAS, 31.12.2023.....	19
Graf 17. Učešće građevinskih objekata u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2023. (%)	19
Graf 18. Struktura izvora sredstava KJKP GRAS, 31.12.2023.....	21
Graf 19. Učešće kapitala u ukupnoj imovini KJKP i JKP 31.12.2023.....	21
Graf 20. Broj zaposlenih na temelju sati rada	23
Graf 21. Prosječna plaća KJKP i JKP u odnosu na prosječnu plaću Kantona Sarajevo u 2023.....	24
Graf 22. Indeks prosječnih plaća 2023/2022. u (%).....	24
Graf 23. Kvalifikaciona struktura zaposlenih u KJKP i JKP na dan 31.12 2023. u (%)	25
Graf 24. Prihod po zaposlenom KJKP GRAS.....	28
Graf 25. Rashod po zaposlenom KJKP GRAS	28
Graf 26. Efikasnost poslovanja preduzeća prosjek KJKP i JKP=0,82	29
Graf 27. Koeficijent obrtaja sredstava KJKP i JKP=1,12	29

KORIŠTENI IZVORI

KJKP GRAS:

Izveštaj o poslovanju preduzeća u 2023. godini (nije dostavljen te isti nije korišten)

Bilans uspjeha preduzeća za 01.01- 31.12.2023. godine

Bilans stanja preduzeća na dan 31.12.2023. godine

Godišnji izvještaj o poslovanju preduzeća uz obrazac (Statistički aneks godišnjeg računovodstvenog izvještaja za 2023. godinu)

Godišnji izvještaj o investicijama za 2023. godinu (Obrazac INV – 01)

Posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih uz godišnji obračun za 2023. godinu

Podatke o kvalifikacionoj strukturi zaposlenih (Broj i kvalifikaciona struktura zaposlenih - VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK)

Neto plata bez naknade i neto plata sa naknadom (prekovremeni rad, noćni rad, rad subotom i nedeljom, rad za vrijeme prznika itd.) po kvalifikacijama VSS, VŠS, SSS, VKV, KV i NK.

Dati komparaciju nivoa plata sa Kolektivnim ugovorom o komunalnim djelatnostima.

Strukturu gubitka u apsolutnom i relativnom iznosu

Prijedlog mjera za unapređenje poslovanja

Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo:

Informacija o poslovanju kantonalnih komunalnih i javnih komunalnih preduzeća za 2023. godinu u Kantonu Sarajevu